

Jaarverslag ringonderzoek 2021
De Voorboezem, gemaal Leemans
en Medemblik

Bert Winters

Inhoud

Voorblad met foto Middelste bonte specht	p.1
Inhoud	p.2
Logboek ringonderzoek 2021	p. 4 – 15
Nestkastverslag 2021	p. 16 – 18
Resultaten 2021 CES 43	p. 19 – 20
Teken 2021	p. 21, 22
Stille lente ?!	p. 23 – 26
Overzicht geringde vogels t/m 2021	p. 27 – 29
Onze ringen elders	p. 30, 31
Elders geringd	p. 31, 32
Dankwoord	p. 33

Inleiding

Het 24ste jaar van het ringonderzoek in De Voorboezem op Wieringen en bij gemaal Leemans in de Wieringermeer. Het eerste volledige jaar waarin ik geen betaald werk meer deed. Als ik op een regenachtige dag dan oude gegevens ga invoeren op trektellen.nl, merk ik, dat ik destijds eigenlijk elke gelegenheid te baat nam om “er even uit te gaan”. Nu is de urgentie minder. Je kiest je moment en het is toch elke keer zeker 20 km enkele reis en van niets, alle netten opzetten en ook weer tot niets, alles opruimen en meenemen. Als er dan weinig te vangen valt, ontbreekt het wel eens aan motivatie. Overigens ben ik zielsblij dat ik tijdens mijn stage om een ringmachtiging te kunnen krijgen ruim 25 jaar geleden, op Vinkenbaan Van Lennep geleerd heb, zorgvuldig een logboek bij te houden. Ik kan in detail oude data invoeren. Het ringonderzoek was er al eerder dan [trektellen](http://trektellen.nl)....

Vanwege corona moesten mensen over het algemeen afstand bewaren. Er konden geen excursies worden gehouden dit jaar. De vaccinatie campagne in het begin van het jaar moest de burger weer moed geven. De omikron variant van het virus zorgde aan het einde van het jaar echter weer voor een terugslag. Een “booster prik” moet de menselijke weerstand weer “covid-proof” zien te maken. Hier zijn we nog niet van af. Assistentie bij het ringonderzoek, buiten en op gepaste afstand, was gelukkig wel toegestaan. Individueel bezoek was onverminderd talrijk en tijdens periodes van “lock-down” kwamen er weer ongebruikelijk veel mensen wandelen in het bos. Met kwetsbaar materiaal zoals netten geeft dat de ringer vaak een gevoel van onrust.

Het nestkastseizoen was intensief, de resultaten vielen nogal tegen. Een Boomarter is leuk maar nestkastbewoners hebben dat zeker anders ervaren. Het CES seizoen was intensief, ook hier nogal teleurstellende vangsten. Voorafgaande aan het voorjaar was er in februari een felle koude periode. Vogelvangsten kwamen maar moeizaam op gang en broedresultaten bij veel soorten bleven ver achter bij “normaal”. Gedurende met name de najaarstrek lieten de grote aantallen vogels onze omgeving links liggen. Bovendien heeft het terreinbeheer mij nogal wat vangsten gekost. In de Voorboezem konden 2 van 14 netten de eerste helft van het seizoen niet gebruikt worden en vanaf september konden er geen rietnetten meer bij Leemans worden opgezet, in beide gevallen omdat alle begroeiing was verwijderd. Mijn vragen over de redenen van de, door veel mensen niet begrepen ingrepen, zijn tot nu toe nog niet beantwoord.

Resultaten van 2021. Er zijn 687 uren in het vangen gestoken. Spreiding over de voorgaande tien jaren: 642 – 766 uren. Er zijn slechts 2449 vogels geringd en 2007 terug gevangen, ruim onder het langjarige gemiddelde. Er zijn dit jaar drie nieuwe soorten gevangen: Wintertaling (als je asielvogels van lang geleden niet meetelt), Middelste bonte specht en Boomklever.

Los van de uitwisseling van mezen tussen Den Oever en de ringplek zijn er 25 van onze ringen elders aangetroffen en heb ik 22 ringen in handen gehad die elders zijn aangelegd.

Bij dertien vogelsoorten zijn dit jaar ongeveer 900 teken aangetroffen en gedetermineerd.

Ik heb dit jaar wel honderden kleurringen van Lepelaars en Grote sterns afgelezen en tientallen van meeuwen en Visdieven en zodoende, los van mijn eigen ringprogramma, dus toch mijn aandeel geleverd aan het ringonderzoek.

Volgend jaar dus het 25ste jaar van het ringonderzoek. Ik ben meer dan ooit benieuwd naar de ontwikkelingen in de vogelwereld.

Logboek ringonderzoek 2021

Januari

Op 3 januari trap ik af voor een nieuw jaar ringonderzoek: 1 **Heggenmus**, 1 **Tjiftjaf** en 1 **Pimpelmees**. Veel NO wind, dus de 5^e alleen gevoerd en kerstboom geplant. Daarna is er bitter weinig te halen: 2 x **Pimpelmees** en 1 x **Koolmees**.

Half uurtje net in de tuin: 1 **Winterkoning**, 1 **Koolmees** en 1 **Vink**. Later nog eens in anderhalf uur 1 **Heggenmus**, 1 **Pimpelmees** en 1 **Vink**.

Op 09/01 ben ik weer eens tot donker blijven doorvangen: 3 **Pimpelmezen**, 1 **Koolmees**, 1 **Merel** en 4 **Koperwieken**. Onder de terugvangsten nieuwe jaarsoorten **Goudhaan**, **Vuurgoudhaan**, **Staartmees**, **Boomkruiper**. Op 12/01 nog zo'n actie: 7 **Merels**, 4 met teken en 2 **Koperwieken**.

Het blijft grutten met 1 tot 3 te ringen vogels per keer.

Op 23/01 weer net iets meer vogels geringd: 1 **Merel**, 4 **Pimpelmezen** en 1 **Koolmees**. 25/01 gaat het nog een graadje beter: 5 **Pimpelmezen**, 2 **Koolmezen**, 2 **Vinken** en 1 **Putter** geringd, maar ook 40 vogels terug. Omdat het 26/01 wel tot donker droog zou blijven, ben ik ook gebleven. Het leverde naast 3 **Koolmezen** en 2 **Putters** ook 6 **Merels** en 4 **Vinken** op + weer 21 terug.

Na nog twee hele zuinige vangpogingen bij oostenwind (!), wordt de maand afgesloten met 2 **Pimpelmezen** en 4 **Koolmezen** in de Voorboezem.

Een derde minder vogels geringd dan vorig jaar, vooral op rekening van Vink en mezen.

Februari

Ook 1 februari oostenwind en koud! Dan zijn 2 **Koperwieken** op een tamme dag pure winst.

Op 4 februari blijf ik nog een keer tot donker: niet de moeite want maar 1 **Merel**, 1 **Koperwiek** en 1 **Vink** als "slaper" geringd.

Op 17 februari is het goed dooi! En er zit weer beweging in de vogels: 1 **Goudhaan**, 4 **Pimpelmezen**, 3 **Koolmezen** en 1 **Vink** geringd (en 1 terug uit 2015). Op 18/02 verkeerde (ZO) wind, meer netten + geluid, minder vogels: 1 **Roodborst**, 2 **Pimpelmezen**, 5 **Koolmezen**.

Zaterdag 20/02 lijkt wel het begin van de lente. Maximaal 14 °C. Maandag 22/02 bij hemels mooi weer voor aanvang en na afloop van broedklaar maken van de Oeverzwaluw wand paar uur gevangen. Als we net doen alsof het tot 28 februari voorjaarsvakantie is na nog vier maal vangen, komen de totalen uit op: 1 jonge man **Sperwer**, 8 **Heggenmussen** + 1 met BRUSSELS ring, 5 **Roodborsten**, 4 **Merels**, 1 **Zanglijster**, 1 **Goudhaan**, 3 **Staartmezen**, 27 **Pimpelmezen**, 38 **Koolmezen**, 1 **Boomkruiper**, 5 **Vinken**, 1 **Groenling** en 25/02 weer eens naar de boezem. Het riet is weer tot aan de netbanen C en D weg gemaaid. 2 **Koolmezen**, 1 **Heggenmus**, 1 **Ringmus** en 1 **Rietgors**. Deze week 21 x een vogel met teken.

Koolmees man

Koud!!!

Op 6 februari al behoorlijk stevige oostenwind. Wel gevoerd, niet gevangen, want kansloos. Dan 's nachts poedersneeuw, opgejaagd door stormachtige wind. Er wordt voor zeker een week matige tot strenge vorst voorspeld. Ik kom twee dagen de deur niet uit.

Daarna probeer ik elke dag te gaan voeren. Vetbollen of pindanetjes in het bos achterlaten is zinloos gebleken. Bruine ratten en Bosmuizen ruimen die binnen één nacht op!

Op 9 februari waait het eerst nog te hard. In de middag minder wind en paar netten bij voertafels:

1 Wintertaling, **2 Roodborsten**, **8 Koperwieken** en **2 Putterers**. Twee dagen later is veel water dichtgevroren. Er wordt al geschaatst op de Zuiderhaven. Ik krijg een melding van een door mij geringde **Buizerd** uit 2014, die verzwakt is gevonden en een dag later in het vogelasiel komt te overlijden. Ik vang opnieuw **Koperwieken** (3), **2 Merels**, **2 Vinken** en altijd wel een paar mezen. Met teveel wind is een vangpoging op de CES locatie ook voor niets.

Zaterdag eerst nieuw voer gehaald, gesponsord door vader Winters. Onderweg blijkt het IJsselmeer voor het grootste deel dichtgevroren.

Zondag mooie ganzen- en zwanentelling met in de open kwelslootjes tevens een hoop snippen en Witgatjes. Namiddag nog een paar uurtjes naar Leemans. Ook hier Houtsnippen, geen Koperwieken meer en **1 Grote bonte specht**, **4 Merels** en **1 Vink** geringd. Er hangt een Blauwe reiger dood boven in een boom. Aan de overkant van de snelweg liggen er nog drie.

Ik krijg nog een melding van een kou slachtoffer: **1 IJsvogel** uit december.

Op de dag dat de dooi intreedt, 15 februari, vang ik toch nog een **IJsvogel** in goede conditie. Het ergste leed lijkt nu geleden. Een week kou heeft een hoop schaatspret opgeleverd, maar ook heel veel dood gevroren vogels.

Binnen enkele dagen is de sneeuw verdwenen, binnen een week is het al weer boven de 10 °C, maar wij zullen in dit deel van het land nog lang de demping van de temperatuur merken vanwege, letterlijk, ijskoud water rondom ons.

Wintertaling man

Maart

Met 5 vogels op maandag en 6 op dinsdag, schiet het niet erg op. Wel de eerste **Tjiftjaf** dit voorjaar. 03/03 Liefst 42 vogels terug tegenover maar 4 nieuwe. Wel **Vuurgoudhaan** en daarnaast

Pimpelmees uit Castricum en 8 vogels met teken. Ook zaterdag 6 maart weinig nieuwe vogels: 6. Als, evenals elders in het land, er op 8 maart weinig mezen op trek zijn, ben je heel blij met de eerste 2 **Appelvinken** van dit jaar op 5 geringde vogels. Vangsten ook 9 maart uiterst minimalistisch: wel weer een jonge man **Sperwer**. Deze vloog bij loslaten naar het Eiland, waar hij binnen drie dagen dood gevonden werd 😞. Na de storm van 11/03 nog even paar netten bij voertafels: 4 **Vinken!**

12 Maart hebben de mannen van de Reclassering de loopplank in de Voorboezem hersteld, waarvoor dank! Zondag heb ik weer ervaren waarom ik deze dag steeds gemeden heb. Wat een drukte in het bos. Wel 1 **Goudhaan** en 1 **Groenling** geringd, naast een paar schaarse mezen dit voorjaar.

Maandag 15 maart ondanks harde wind 10 vogels nieuw (**Goudhaan, Merel, Zanglijster, 3 Vinken, 2 Groenlingen**) en 29 terug.

Hierna vallen we weer terug naar 2, 4 en 2 nieuwe vogels per vangpoging, niet in de laatste plaats door ongunstige (noord-)oosten wind.

Zaterdag begint windstil: 10 nieuwe vogels waarbij 1 **Tjiftjaf, 2 Vuurgoudhaantjes** en 1 **Appelvink**. In de middag meer wind en 2 **Koolmezen** en 1 **Rietgors** in de boezem. Bij 3 (al geringde) **Merels** met teken zoönose monsters genomen.

Zondag (alleen gevoerd); ringbaan vol Koperwieken! Maandag leek het aanvankelijk nergens op tot er rond de middag nog wat mezen kwamen: 3 x **Koolmees** zoönose. Dinsdag alleen de middag gevangen. Samen: 2 **Heggenmussen, 2 Roodborsten, 3 Merels, 1 Zanglijster, 1 Vuurgoudhaan, 1 Staartmees, 3 Pimpelmezen, 8 Koolmezen, 6 Vinken, 1 Groenling, 2 Appelvinken** en 1 **Putter** geringd + 24 vogels terug.

Donderdag niet vroeg: 3 **Tjiftjaffen, 1 Goudhaan, 1 Appelvink** op 10 geringde vogels. Vrijdag en zaterdag eind van de middag met eigenlijk teveel wind 1 **Winterkoning, 1 Koperwiek, 3 Tjiftjaffen** en 4 **Vinken** + een **Pimpelmees** met BRUSSELS ring. Eén (van twee) Bruine ratten had pindanetje kapot geknaagd! Is het meteen weer duidelijk, waarom ik altijd alles meeneem.

Maandag 29 maart, zomertijd en lentegevoel (Oeverzwaluw, Boerenzwaluw!): 3 **Zwartkoppen** + 1 uit 2019, 1 **Roodborsttapuit, 10 Tjiftjaffen, 7 Roodborsten, 3 Goudhaantjes, 1 Vuurgoudhaan, 10 Vinken**, weer 1 **Appelvink** van de 44 geringde vogels en de eerste **Rietzanger** ooit in maart (eigen ring uit 2019 CES). The day after: maar 1 vogel van de vorige dag terug, 6 **Roodborsten, 4 Tjiftjaffen, 1 Goudhaan** en wel zingende Zwartkoppen, maar geen enkele gevangen. Ook geen Vink meer te bekennen. Na de middag naar de Voorboezem: 1 **Zwartkop, 3 Fitissen, 2 Groenlingen, 1 Rietgors** naast enkele "gewone" soorten voor deze tijd.

Na een tip dat er direct naast Leemans meer dan 100 **Witte kwikstaarten** slapen, op 31/03 een poging: 10 gevangen. Ze zitten in een paar sprietten waterriet, waar geen net kan staan!

Brengt het totaal voor maart op net iets meer dan 200 geringde vogels.

April

Op 31/03 nog in de korte broek (warmste maart dag in de historie), 01/04 winterjas weer nodig! Met noordenwind een wonder dat er nog 2 **Winterkoningen, 9 Roodborsten, 7 Tjiftjaffen** en 1 **Vink** te ringen waren. Daags erna nog een paar uur paar netten opgezet: 1 **Koolmees, 1 Tjiftjaf, 1 Zwartkop** + 1 terug uit 2017, 1 **Zanglijster, 2 Vinken** en 1 **Putter** en veel vogels terug van afgelopen dagen.

Vader Winters heeft natuurlijk groot gelijk: als de vangomstandigheden beroerd zijn en er valt weinig nieuwe aankomst te verwachten, waarom doe je dan zoveel moeite? Paar dagen pas op de plaats.

Dinsdag na Pasen nog veel wind, hagel en sneeuw!!! In de middag: 3 **Tjiftjaffen, 2 Appelvinken, 1 man Noordse Goudvink**. Toch leuk. Ook 07/04 op de middag (na storm in de ochtend) 10^e **Appelvink** en wat gebruikelijke soorten. Op 21 **Koolmezen** 16 vrouwtjes! In twee dagen tien vogels met teken.

Noordse Goudvink man

Donderdag ochtend op tijd, eindelijk rust in de atmosfeer, toch bescheiden: 1 **Fitis**, 4 **Roodborsten** en van alles een enkeling (11 geringd). Zaterdag ook 11 geringd, weinig bijzonders, al is een **Zwartkop** terug uit april (!) 2016 natuurlijk wel de moeite.

Maandag 12/04 onder dreigende hagelbuien 18 vogels geringd, 31 terug: onze vijfde **Zwarte Roodstaart** ooit, 5 **Tjiftjaffen**, 2 **Fitissen**, 1 **Huismus**, 2 **Kneuen**, 2 **Putters**... 3 x Zoönose.

Daags erna 1 **Witte kwikstaart** en 2 **Groenlingen** + 1 van Terschelling (07//20); 10 vogels geringd.

Woensdag nog anti-slip-gaas op de loopplanken gemaakt, donderdag 15/04 CES 1. Eerste **Blauwborst**, 5 **Rietgorzen**, 6 **Tjiftjaffen**, 7 **Rietzangers** en liefst 10 **Groenlingen** op 40 vogels.

Op 17 april 7 nieuw, 13 terug, tamme ochtend met 1 **Rietzanger** en 1 **Boomkruiper**..... Op 19/04 van de 40 gevangen vogels 14 nieuw en een **Zwartkop** terug met een ring NVO.

Dinsdag eind van de middag zomaar nog 3 **Zwartkoppen** en 6 **Roodborsten**, veelal vet! Woensdag weer "smerige" NNO wind. Toch even paar netten open: 7 vogels geringd, 12 terug.

Vrijdag een demonstratie voor studenten toegepaste biologie, MBO Aeres, Almere. Het leverde hen nieuwe inzichten op en mij het goede gevoel weer een stukje educatie geleverd te hebben en de eerste **Nachtegaal**.

Maandag 26/04 aanhoudend noord(-oosten) wind, aanhoudend zuinig. 2 **Putters** zijn dan leuk.

Dinsdag Koningsdag met Jeroen en Maurice een meer dan verdienstelijke CES 2: 1 **Boompieper**, 3 **Roodborsttapuiten**, 2 **Grasmussen**, 17 **Rietzangers** (1 van 27/04/2015!) en 5 **Putters**.

Ondanks deze mooie afsluiting van de maand, opnieuw weinig vogels geringd vergeleken met eerdere jaren.

Mei

Paar dagen weg in eigen land, op zondagochtend met Els naar corona vaccinatie tent. Daarna na nestkast controle nog een paar netten opgetuigd. Zondagmiddag en maandag ochtend gevangen: 7 **Roodborsten**, 3 **Tuinfluiters**, 13 **Zwartkoppen** 2 **Fitissen**, 5 **Tjiftjaffen**, de eerste **Kleine karekiet**, dito **Braamsluiper**, **Gekraagde roodstaart** en een **Kleine barsijs** (!) terug uit september uit de boezem. Donderdag weer best aardig: 4 **Grasmussen**, 5 **Tjiftjaffen**, 4 **Groenlingen** en 1 **Rietgors** vallen op maar een **Rietzanger** met Stavanger ring is ook interessant.

Zaterdag 8 mei met Maurice CES 3. Leuk: **Gekraagde roodstaart** man, **Roodborsttapuit** man. Relatief veel: **Rietzanger** 15, **Kleine karekiet** 9, **Braamsluiper** 3 en **Grasmus** 5.

Nog een paar netten: 3 **Zwartkoppen**. Dinsdag weinig gevangen. **Tuinfluter** dag; 6 waaronder 1 met BRUSSELS ring.

CES 4 op 13 mei ondanks een **Snor** een absoluut dieptepunt (11 nieuw, 7 terug).

Ook bij Leemans vang ik zo goed als niets. Dan is het extra leuk, dat Fred jonge **Kleine plevieren** heeft gevonden: 19/05 kunnen we er 2 van de 3 ringen. In 2005 voor het laatst een dergelijke actie uitgehaald, wat toen onze tiende geringde Kleine plevier opleverde.

25 mei weer regen in de vroege ochtend. Desondanks in een paar uur paar netten open: 5 **Kleine karekieten**, 1 **Tuinfluter** en het eerste jong dit jaar is een **Groenling** (+ ma ? ongeringd en pa ? wel geringd). 26 mei na nestkast controle nog 1 **Zwartkop**, 27/05 (na alweer regen (!) en NW5) 1 **Zwartkop**, 1 **Braamsluiper** en 1 **Tjiftjaf**. Het lijkt er op, dat de jongen er aan komen!

CES 5 op 29 mei was niet zo zuinig als de vorige keer: onder 20 nieuwe vogels de eerste 2 **Bosrietzangers** van dit jaar.

De laatste dag van de maand 4 **Bosrietzangers** tegenover 2 **Kleine karekieten** en een **Braamsluiper** terug, NVO.

We lopen ongeveer 140 mezenpullen achter vergeleken met vorig jaar, maar er komen er nog wel flink wat; laat dus.

Kleine plevier pul

Juni

De maand start bescheiden, maar wel 1 jonge **Huismus** en een piepjonge **Zanglijster**. In de vroege ochtend flink regen en na Koolmees pullen ringen en paar netten opgezet: 1 **Groenling** en geen jongen.

Op de helft van het CES seizoen op 7 juni loop ik meer dan 60 vogels achter op vorig jaar. Wel de eerste jonge **Blauwborst** en de tweede **Snor** dit jaar.

Heel langzaam aan beginnen de jonge vogels: 09/06 1 **Roodborst** en 8 **Pimpelmezen** waarvan 3 in nabijgelegen nestkast geringd. Verder **Nachtegaal**, geringd als 1 kj, 2017 en niet eerder terug!

Op 12 juni 4 jonge **Roodborsten** en 2 jonge **Putters**. Ook **Tuinfluiter** en **Kleine karekiet** met Brussels ring.

CES 7 op 13 juni levert de eerste jonge **Kneutjes** op (5) en een dito **Rietgors**. Verder nog zuinig.

Ook 15 juni bij Leemans zeldzaam zuinig: eerste jonge **Zwartkop** en 2 jonge **Tjiftjaffen**.

Op 22 juni een beetje de moeite, maar heel weinig jongen (**Roodborst**, **Tuinfluiter**, **Tjiftjaf**, van elk 1).

In welk *sinkhole* alle adulte vogels verdwijnen, weet ik niet, maar dat er nog nieuwe ad **Koolmees**, ad **Heggenmussen** en ad **Zwartkoppen** opduiken en geen jongen, is heel apart.

CES 8 op 24 juni levert (weinig!) jongen op van **Blauwborst**, **Fitis**, **Pimpelmees**, **Kneu**, **Rietgors** (van elk 1) en **Rietzanger** 3. Verder de eerste **Gaai** dit jaar en een **Fitis** en **Rietzanger** met BRUSSELS ring.

Zaterdag 26 juni wilde Arjan nog graag een keer mee. Hij was het vogels vangen nog niet verleerd!

Maandag eindelijk jongen: 1 **Heggenmus**, 4 **Roodborsten**, 4 **Tjiftjaffen**, 5 **Zwartkoppen** en 1 **Vink**.

Daarna nog pullen van Lepelaars en Zilver- en Kleine mantelmeeuwen geringd met Leon. Dat blijft toch altijd weer een bijzondere ervaring!

Als de laatste twee dagen van de maand verregenen, gaat juni uit als de bekende nachtkaaars. Ik vul de tijd met aflezen van kleurringen van Lepelaars (Den Oever) en Grote sterns (Camperduin).

Als de jongen erg laat zijn en de nestkasten ver onder gemiddeld bijdragen dit jaar, zijn er halfweg 2021 meer vogels terug gevangen dan nieuw geringd.

Juli

De maand begint zoals de vorige eindigde: met jongen van **Heggenmus**, **Roodborst**, **Zwartkop** en **Tjiftjaf**. Maar ook een broedend vrouwtje **Grauwe vliegenvanger**!

Al op 3 juli CES 9 met Maurice. Jongen komen nu serieus los, zoals eerste **Roodborsttapuiten**, **Winterkoningen**, **Kleine karekieten**, **Grasmus** en opnieuw een **Gaai**.

Van 22 nieuw geringde vogels op 8 juli maar 1 adulte (**Zwartkop**); **Zanglijster** en 2 **Kleine karekieten** maar half volgroeid. Opvallend afwezig, al een tijd, (jonge) Merels!

Op 11 juli CES 10. Precies half zoveel vogels (60 totaal) als vorig jaar op deze datum. Nu drie CES ronden lang veel meer ruiende adulte **Fitissen** dan jonge. Al weer een slecht broedseizoen? Verder lijken er nog veel jonge vogels te moeten komen. Laat broedseizoen?

Op 13 juli laatste nestkast controle (zie kader), waarna nog uurtje netten opgezet voor 1 **Zanglijster** en 1 **Tuinfluiter** terug. Zaterdag 17/07 certificering in Terheijl, nabij Leek. Leerzaam en leuke locatie.

De 19^e juli weer eens een verdienstelijke vangdag bij Leemans: 34 vogels geringd, waaronder veel jongen, 13 soorten en eindelijk ook 2 **Merels**.

CES ronde 11 op 22 juli: 53 vogels geringd, 13 terug, 29 **Kleine karekieten** (2 uit 2016, 1 uit 2017, 1 met BRUSSELS ring) en 13 **Rietgorzen**, alle jongen. Verder van alles een beetje.

Maandag 26/07 niet heel bijzonder; onder 19 geringde vogels 4 **Roodborsten** en 7 **Zwartkoppen**. Van 8 vogels met teken bij 5 zoönose monsters genomen. Eigen jongen dus als ze ergens positief op testen, hebben ze dat ter plaatse opgepikt.

Door omstandigheden op 28/07 voor het eerst sinds lang een avond er op uit: 1 **Witte kwikstaart** en 3 **Oeverzwaluwen**, ondanks veel te harde wind. Goed motief voor volgende keer met minder wind.

Op 30 juli nog 13 **Zwartkoppen** en 6 **Tuinfluiters** en nog wat kruimelwerk.
Aanzienlijk minder vogels geringd dan vorig jaar juli, slechts 273, en dat was al een vrij zuinige juli maand.

Nestkasten 2021

Na de koude periode (zie kader **KOUD!!!**) bleken er geen winterslachtoffers, maar wel stormschade bij de nestkasten. Gerepareerd uiteraard.

In de eerste week van april de eerste controle: 4 nesten klaar, meer dan de helft van de kasten is nog leeg. Een week later blijkt de april kou de mezen tot uitstel van eileg te dwingen. Op 19/04 de eerste eitjes, maar wel meteen 5 dus gestart op 15 april, precies een dag na de vorige controle. In nestkast L 05 ligt een dode Koolmees.

Op 2 mei blijkt er nabij L 05 een nestkast overhoop gehaald te zijn door een Boommarter.

Maandag 10/05 nestkast controle. Op de camping 1 kast met stormschade. Er zijn kasten waaruit eitjes zijn verdwenen en ook waar wel een nest ingebouwd is, maar geen eieren. Twee x kleine jongen. Bij Leemans inmiddels zeker 6 nesten overhoop gehaald door de Boommarter. Ook een Pimpelmees met 15 eitjes. Dit wordt een behoorlijk opgerekt seizoen, want er zijn naast jongen ook legsels pas begonnen.

Op 17 mei blijken de jongen nog te klein om te ringen en er zijn opnieuw twee nestkasten overhoop gehaald door de marter. Dreigt voor de L serie een verloren seizoen te worden. Ik kan er tussentijds weinig aan doen. De nieuwe kasten zijn van een hard soort hout met een metalen plaatje tegen spechten. Kun je dus geen "korfje" voor maken en geen gat boren voor een pvc pijp. Kast die al door een specht onder handen genomen zijn, hebben een te groot gat voor een pvc pijp. Bovendien, klussen vanaf een ladder is niet zonder risico natuurlijk.

Op 20 mei de eerste 4 en 6 Koolmees pullen geringd. Op 25 mei regen. Alles is kleddernat, maar ik kijk nog wel even in de kasten waar vorige keer al pulletjes in zaten. Maar goed ook: grote pullen! Van een Koolmees lag het hele nest buiten de kast en de 9 pullen zaten op de kale bodem van de kast. Verder 8 + 10 Pimpelmezen geringd en toen toch ook maar even bij de SBB werkschuur gekeken: 12 Pimpelmees pullen geringd en 3 Koolmezen nog broedend. Daags erna de rest gecontroleerd: 12 + 13 Pimpelmees pullen en 9 Koolmees pullen op de camping geringd. Bij Leemans een ongeringde Pimpelmees op 8 eitjes in een kast die eerder door de marter leeggeplukt was. Eind van de maand nog 9, 10, 12 Pimpelmezen en 5, 9 Koolmezen van een ring voorzien.

Begin juni blijken er niet alleen vervolgbroedsels maar ook tweede broedsels en er is een vrouwtje van nestkast gewisseld. Seizoen gaat zo nog tot zeker eind juni doorlopen.

5 Juni: 1, 3, 4 Koolmees pullen geringd. Broedsel van 11 (naast nest met 1!) met te groot leeftijdsverschil, geringd 07/06. Legsel met 8 Pimpelmees eitjes, 3 Koolmees eitjes en bebroed door Koolmees heeft dan 1 Koolmees pul en 4 Pimpelmezen.

Het nestkastseizoen blijft maar chaotisch verlopen: de ene Koolmees laat twee eendagskuijken in de steek, een ander zit nog weer op 7 eitjes. Eerste als pullus geringde Pimpelmezen op 9 juni in de mistnetten. Grauwe vliegenvanger heeft inmiddels 5 eitjes.

17/06: 7 Koolmees pullen als "Daltons", alsof er al vanaf het tweede ei begonnen is met broeden. Ook van de tweede ronde: wel begonnen aan het tweede nest maar geen eitjes. Grauwe vliegenvanger heeft kleine jongen, die 22/06 ringbaar waren. Toen ook nog 1 (!) + 6 Koolmees pullen. In het laatste geval bleef moeder Koolmees gewoon in de kast zitten, terwijl ik de pullen er onder vandaan haalde om ze te ringen.

Op 5 juli de laatste Koolmees pullen geringd? Nog even aankijken. Laat begonnen legsels veelal verlaten, laat geringde jongen alle goed uitgevlogen. En 13/07 kwam uit wat ik al vreesde. De kast van die laatste jongen was leeg, compleet nest op de grond. Jongen, die nog niet vliegvlug konden zijn, spoorloos. Dat kan alleen maar mensenwerk geweest zijn!

Seizoen nu wel klaar.

Augustus

Bram komt helpen bij CES 12 op 2 augustus. Gestart met regen, gestopt in de regen en teleurstellend weinig vogels: 34 geringd, 12 terug, ongeveer net zo zuinig als vorig jaar.

04/08 Weinig te beleven en bijna evenveel vogels terug (14) als nieuw geringd (17).

Onder ogenschijnlijk ideale omstandigheden 5 augustus 2 **Oeverzwaluwen** en 2 **Boerenzwaluwen** (van 30) gevangen. Zondag 08/08 beetje verpest door regen: 8 vogels geringd. Wel de eerste **Spotvogel** dit jaar en 1 van ca. 50 **Huismussen**.

Tweede week augustus kleindochters op visite en dus andere bezigheden.

Op 14/08 weer gevangen: 16 vogels te ringen, 7 **Zwartkoppen**, maar ook 5 terug.

Omdat de wind fors gaat toenemen, weer eens een avond in de boezem geprobeerd: zomaar 8 **Boeren-** en 10 **Oeverzwaluwen** + 9 bijvangst, waaronder voor het eerst sinds lang 1 **Braamsluiper**. Zomaar op de middag van 18 augustus 10 **Zwartkoppen**, 4 **Tuinfluiters** en nog een **Braamsluiper**. De 3 **Zanglijsters** en 2 **Merels** zaten onder de teken (eentje met meer dan 50!). Daags erna ben ik begonnen met het "marter-proof" maken van nestkasten.

Waar ze in België, Frankrijk en Duitsland op geschikte locatie 300 tot meer dan 400 vogels per dag vangen, mag ik op 25/08 een bescheiden 10 ringen bijschrijven, maar wel een **Gekraagde roodstaart**.

Wind en regen. Op zaterdag middag 13 vogels geringd, 6 **Pimpelmezen** en 1 **Boomkruiper!**

Op 30 augustus een keer vroeg op: 13 nieuwe vogels waaronder 8 **Tjiftjaffen**. Hmmm...

Ook 31/08 weer veel wind; 5 vogels geringd.

Deze maand zeldzaam weinig vogels geringd; er zijn wel eens meer Kleine karekieten in augustus gevangen dan nu vogels totaal. Maar wel veel Lepelaars, Grote sterns en Visdieven afgelezen.

September

Eindelijk eens minder wind. Avond naar de boezem: 1 **Boerenzwaluw**, 1 **Blauwborst**, 1 **Rietzanger**, 10 **Kleine karekieten**, 1 **Braamsluiper**, 2 **Tjiftjaffen**, 3 **Pimpelmezen**, 3 **Vinken** en 6 **Groenlingen**. In tijden niet zoveel geringd! Volgende middag 1 **Gekraagde Roodstaart**, 1 **Kleine karekiet**, 1 **Tuinfluiter** en 4 **Zwartkoppen**. Als het in ringersland regent, druppelt het bij ons. Struweel bij de rietnetten bij Leemans, ook strook wilgenroosjes, wordt met bruto geweld verwijderd. Daar gaan de bessen voor de lijsters voor komende maanden (jaren!).

Dag voor vertrek voor een week naar Twente nog even naar de boezem: wellicht de laatste **Bosrietzanger** dit jaar, 5 **Kleine karekieten**, 2 **Tjiftjaffen** en 2 **Groenlingen**. Niet slecht voor een middag.

Week later: 13 september blijkt alle begroeiing langs het riet bij Leemans verwijderd. Geen 12 m + 9 m netten meer te plaatsen. In het bos: 1 **Tjiftjaf**, 2 **Zwartkoppen** en 2 **Roodborsten** geringd rond de middag. Op 15 september (ochtend) 2 **Heggenmussen**, 1 **Roodborst**, 1 **Merel**, 1 **Tjiftjaf**, 3 **Zwartkoppen**; grote groep met o.a. Staartmezen wilde niet naar beneden komen.

Zaterdag 18/09 wintervoer uit Diever gehaald + nog een aantal "voorzetjes" voor de nestkasten. Dank Pa!

20 September uiteraard voer gebruikt en 23 vogels gevangen; 5 **Zwartkoppen** nieuw, 1 terug, 1 **Roodborst** nieuw, 6 terug. Het blijft kruimelwerk. 's Middags waaide het me te hard, 21 september heb ik eerst nog een uurtje les gegeven, daarna alsnog naar de Voorboezem: 2 **Kleine karekieten**, 1 **Tuinfluiter**, 2 **Zwartkoppen**, 4 **Tjiftjaffen**, 1 **Pimpelmees**, 4 **Ringmussen**, 6 **Putters** en 3 **Rietgorzen**. Aangename afwisseling op de magere vangsten bij Leemans.

Als VRS West-Friesland een maand plat ligt, belt Bram of hij nog wat stage uurtjes kan maken bij mij. Natuurlijk! 25/09 eerst bij Leemans. Eindelijk wat **Zwartkoppen**, 8 en **Roodborsten**, 4 en de eerste

Vuurgoudhaan. In de middag naar de Voorboezem: 1 **Heggenmus**, nog 1 **Kleine karekiet**, 1 **Fitis**, 6 **Tjiftjaffen**, 5 **Pimpelmezen**, 2 **Groenlingen** en 11 **Rietgorzen** te ringen. Bovengemiddelde dag voor deze maand.

Maandag op tijd gestart, net-opstelling aangepast aan vliegbewegingen Ringmussen. Tevergeefs! Wel: 2 **Merels**, 2 **Kleine karekieten**, 9 **Tjiftjaffen**, 1 **Huismus**, 2 **Vinken** en 7 **Rietgorzen**.

Dinsdag en donderdag bij Leemans niets te halen; langzaam komen er wat mezen.

Deze maand 10% minder uren dan vorig jaar september, de helft minder vogels.

Oktober

Na weer een dag met 17 mm regen, 2 oktober knap weer: 25 vogels geringd waaronder 1 **Gaai**, 2 **Vuurgoudhaantjes**, 4 **Tjiftjaffen** en 5 **Zwartkoppen**.

Gaai laten ontsnappen is suf natuurlijk, maar vroeg op voor 1 **Roodborst**, 2 **Zwartkoppen** en 3 **Koolmezen** op 4 oktober is weer heel schraal. Middag laat 06/10 in een paar netten ook 7 vogels.

Donderdag 7 oktober mist. Heel weinig vogels, wel de eerste **Goudhaan** van het seizoen. Overstap naar Voorboezem: 2 **Ringmussen** en 4 **Rietgorzen**.

Zondag begin van de middag 10 vogels te ringen: 6 **Koolmezen** op geluid, 3 geringde terug bij voer.

Maandag ook niet vroeg. Plan was naar Voorboezem, maar na regenbui (riet nat + meer wind) toch maar bij Leemans gebleven. Nu eindelijk mezen (3 **Pimpelmees** nieuw + 3 terug, 8 **Koolmezen** + 11 terug), 3 **Zwartkoppen** en 6 **Sijzen**.

Op 14 en 15 oktober NIET één van de aanwezige Bladkoningen.

Zaterdag 16/10 bij Leemans: 1 **Winterkoning**, 2 **Roodborsten**, 3 **Zwartkoppen**, 1 **Tjiftjaf**, 2 **Goudhaantjes**, 5 **Pimpels**, 2 **Koolmezen**, 2 **Vinken**, 1 **Keep**, 1 **Putter** en 8 **Sijzen**. In de middag nog even naar de boezem: 1 **Roodborst**, 2 **Tjiftjaffen**, 5 **Ringmussen** en 1 **Keep**. Lonende dag.

Zondag meldde Leon een Pimpelmezen "tsunami". We hebben er allebei niets van mee gekregen.

Maandag nog 1 **Zwarte mees**, dat dan wel, en verder weinig. Dinsdag helemaal niets te halen. Ik ben dus maar begonnen met opruimen van maaisel op het veldje.

Na twee stormdagen ineens volkomen rust in de atmosfeer. Ik vang zaterdag 23 oktober 5 **Zwartkoppen**, 4 **Merels**, 2 **Goudhaantjes**, 1 **Vuurgoudhaan** en van alles nog een enkeling. Totaal geen lijsters en minimaal mezen. Nog maar wat geharkt in de stille uurtjes.

Maandag na regen van huis, tot theetijd vooral geharkt. Toen begon het wat te lopen met 3 **Zanglijsters**, 4 **Merels** en 4 **Startaarten** onder 22 geringde vogels. Dinsdag riet nat dus opnieuw naar Leemans. Voornaamste bezigheid opnieuw harken tot de rug ging opspelen. Wel 11 vogels geringd...

Op 28 oktober met fraai herfstweer voor het eerst sinds lang weer eens een **IJsvogel**, 1 **Zwarte mees**, 2 **Sijzen**, 3 **Vuurgoudhaantjes**, 4 **Zwartkoppen**, 7 **Merels**, 7 **Koolmezen** en 20 **Pimpelmezen**; 49 vogels geringd, 5 met teken.

De laatste dag van de maand na beëindiging van de zomertijd met Bram een vrij teleurstellende vangdag: 22 vogels geringd en geen schijn van alle mezen die ten oosten van ons passeren.

Met nog geen 300 geringde vogels een ver onder gemiddelde oktober.

Gaai in net

November

1 November bij harde wind vooral maaisel afgevoerd. Zo 10 tot 20 kg per keer en 50 tot 100 keer lopen = met gemak 1 ton en 10000 stappen. Spierballen kweken 😊. Nog een **Tjiftjaf** en 4 **Merels** geringd. Daags erna het werk afgemaakt. Veldje is weer klaar om te kunnen dienen als bloemen- en vlinderparadijsje. Slechts 6 vogels in 3 uur geringd. Wel een "Arnhem" ring van elders.

Dag thuis 3 november zomaar drie vogels: 1 **Koolmees** en 2 **Huismussen**, totdat de buurman komt vertellen, dat er voor het huis een Sperwer een mus heeft gesnaaid. Tuin leeg!

Op 4/11 een voor dit seizoen bovengemiddelde dag met 23 vogels te ringen: 8 **Merels**, 1 **Tjiftjaf**, 2 **Goudhanen**, 2 **Vuurgoudhanen**, 6 **Pimpelmezen**, 3 **Koolmezen** en 1 **Vink**.

Op zondagmiddag met teveel wind, op het eind toch nog een paar netten: 1 **Vink**, 6 **Merels** en 6 **Koperwieken**! Maandag weinig wind maar enkele buien en zuinig; 1 **Gaai**, 7 **Merels**, 2 **Zwartkoppen**, 1 **Vuurgoudhaan** en 5 **Pimpelmezen**.

Nog een avond 09/11: "slechts" 6 **Merels**, 1 **Vuurgoudhaan** en 1 **Winterkoning**.

De elfde van de elfde weer weinig te halen, ondanks goede vangomstandigheden: 1 **Merel**, 1 **Goudhaan**, 1 **Tjiftjaf**, 3 **Zwarte mezen**, 7 **Pimpelmezen**.

Op zaterdag 13 november eigenlijk te laat van huis. Regen was al voorbij voordat ik er erg in had. Eigenlijk een heel matige dag, totdat er in de controle ronde van 12 uur een **MIDDELSTE BONTE SPECHT** in een net hing. Voor deze regio zeer uniek. Er reageerden veel mensen op de "wierhaven alert", die blij waren met mijn openheid in dergelijke situaties.

Middelste bonte specht, nieuw voor Wierhaven werkgebied

Maandag weer terug naar normaal: 2 **Goudhaantjes**, 3 **Vuurgoudhaantjes** en 2 **Sijzen** zijn weer leuk. Namiddag sessie 16/11 levert 2 **Sijzen** op, maar 2 **Merels** en slechts 5 van veel meer aanwezige **Koperwieken**. Nog zo eentje op 19 november: 2 **Roodborsten**, 1 **Vuurgoudhaan**, 11 **Merels**, 1 **Koperwiek**, 2 **Vinken** en 9 **Sijzen**. Dik de moeite.

Uurtje op zondag middag, maandag 22 november wat langer, dinsdag tot donker: 10 **Merels** + een HIDDENSEE ring, 2 **Vuurgoudhanen**, 7 **Pimpelmezen**, 4 **Koolmezen**, 5 **Vinken** en 3 **Sijzen**.

Wat een contrast: van ruim een kwartier nodig om een net vol blad op te ruimen tot een dag later geen wind en geen blaadje in een net! Vangsten lopen terug.

Donderdag 25/11 opnieuw tot donker: 1 **Koolmees**, 2 **Merels**, 1 **Koperwiek** en 3 **Vinken**.

29 en 30 November wordt de maand in stijl afgesloten: 1 **Gaai**, 4 **Pimpelmezen**, 2 **Koolmezen**, 1 **Staatmees**, 12 **Merels**, 1 **Zanglijster**, 4 **Vinken** en bovenal, 46 vogels, vooral oude bekende mezen, terug.

December

Op 2 december kiezen de buien met hagel een andere koers dan buienradar kon voorzien. Voor donker gestopt na 1 **Zanglijster**, 1 **Pimpelmees** en 1 **Vink**. Zaterdag beter getimed met buien. **Gaai**, 2 **Tjiftjaffen**, 3 **Vinken**, **Keep** en **Sijs** zijn leuk.

Op 6 en 7 december gaat het nog veel beter: 25 + 8 vogels nieuw en 27 + 25 terug, 11 **Pimpelmezen**, 4 **Koolmezen**, 5 **Merels**, 1 **Roodborst**, 3 **Vinken**, 3 **Groenlingen**, 5 **Sijzen** en 1 **Putter** geringd.

Ondanks regendreiging (ergste kwam gelukkig pas op terugweg in de auto) weer eens tot donker: 1 **Winterkoning**, 1 **Koolmees**, 12 **Merels**, 2 **Koperwieken** en 3 **Vinken** nieuw. Lekker avondje. Vrijdag 10 december start van de winterdip? Slechts 2 vogels nieuw te ringen al kom ik nog wel op 7 per uur gemiddeld, inclusief de eigen terugvangsten. Zondag (te) laat weg en alsnog verregend. Wel reeds de tweede **Pimpelmees** die in de herfst van zuid naar noord vliegt, eerder uit Castricum, nu uit Zandvoort. Maandag beter: 2 **Pimpelmezen**, 2 **Koolmezen**, 1 **Zwartkop**, 2 **Vinken** en 1 **Sijs** is beslist de moeite. Dinsdag bleef het lang motregen. Nog wel slapers te pakken gekregen: 7 **Merels** en 4 **Koperwieken**. Donderdag 1 **Gaai**, 2 **Merels**, 1 **Koperwiek** en 1 **Vink**. Tja, het is wel december! En als het riet in de boezem leeg is, het voer bij het huis trekt amper vogels aan en er is geen valfruit in de boomgaard blijven liggen, krijg ik weer de bevestiging, waarom ik daar geen energie in hoef te steken: 1 **Winterkoning**, 1 **Roodborst**, 1 **Koolmees** en een oude bekende **Pimpelmees**. De sloot is wel netjes gemaaid dit jaar. De loopplanken zijn keurig ontzien. Na een weekend niet voeren ook niet veel vogels bij Leemans op 20/12: 2 **Pimpelmezen**, 1 **Koolmees**, 1 **Merel**, 1 **Vink** en 1 **Groenling** en maar 7 vogels terug. Na een nacht met serieuze vorst toch weinig interesse voor het voer. Wel de eerste **Appelvink** sinds april! Nog een koude woensdag, onvermijdelijke winterdip met 1 **Koolmees**, 1 **Vink** en 1 **Sijs** en 19 vogels terug. Als ik voor het 44ste jaar mijn Punt Transect Telling wil doen in Drenthe, ga ik er een dag eerder naar toe. Vooraf had ik al een strategie bedacht om bij het ouderlijk huis netten te plaatsen. Op 27/12 toegepast met in anderhalf uur 10 **Pimpelmezen**, 5 **Koolmezen** + 1 uit Eemster (2020), 1 **Heggenmus**, 1 **Spreeuw**, 2 **BOOMKLEVERS**, 13 **Huismussen** en 1 **Vink**. Ongekend voor december. Jammer dat Diever niet wat dichterbij Medemblik ligt. Beter zou het niet meer worden, maar drie vogels in drie uur op 30/12 is wel erg weinig. Na een Kerst weekend met vorst nu zo zacht, dat de Sneeuwkllokjes als paddenstoelen uit de grond schieten.

Mijn eerste Boomklever

Nestkastverslag 2021, Robbenoordbos, gemaal Leemans L serie en Camping C serie.

Het broedseizoen 2021 startte met uitzonderlijk koud weer in april. Het eerste nest was bij de eerste controle op 2 april reeds klaar. Pas op 15 april kwam daar het eerste eitje in. Over beide nestkastseries was de spreiding van eerste legsels van Pimpelmezen van 15 tot 24 april. Voor Koolmezen was dat 17 april tot 8 mei! Vanwege mislukkingen door uiteenlopende oorzaken begonnen tweede of vervollegsels tussen 10 mei en 12 juni!

Er zijn in drie van 39 nestkasten wel nesten gemaakt, maar daar heb ik nooit eitjes in aangetroffen. Daarnaast zijn er bij Leemans waarschijnlijk 5 Koolmees broedsels en 4 Pimpelmees broedsels overstuurd geraakt door toedoen van een Boommarter. Dat heeft onevenredig veel broedende vrouwtjes de kop gekost, letterlijk. Uit geplunderde kasten zijn geen eitjes verdwenen! In sommige gevallen heb ik wel eerste eitjes kunnen vaststellen, maar soms was de marter al langsgelopen, voordat ik het eerste ei gezien had of een compleet legsel heb kunnen vaststellen.

In een aantal kasten is daarna nog wel opnieuw, vaak succesvol, gebroed, eenmaal Koolmees > Pimpelmees en eenmaal Pimpelmees > Koolmees. Echter, er is ook bij tweede broedsels tweemaal een nest gemaakt, zonder dat er eitjes in kwamen.

Tijdens het broedseizoen zag ik er geen kans toe, maar inmiddels zijn plannen om een marter drama volgend jaar te voorkomen, reeds in uitvoering.

Een jaar of tien geleden heb ik de kasten van ooghoogte verplaatst naar ladderhoogte, omdat te vaak kasten werden leeggehaald. Het moest was daarmee nog niet onder controle en gesloopte kasten werden vervangen door andere wat verder van de paden op te hangen. Helaas nog niet met het gewenste effect. In elk geval van de C serie zijn op "onverklaarbare wijze" eitjes verdwenen (zie o.a. casus 4). Je moet natuurlijk altijd voorzichtig (zorgvuldig) zijn om kwajongens hiervoor verantwoordelijk te stellen. Maar toen de laatste 6 Koolmees pullen op 5 juli geringd werden op een leeftijd van 7 tot 11 dagen en de kast bij controle op 13 juli compleet leeg was, nest op de grond, jongen die nog niet vliegvlug konden zijn, verdwenen, kon ik geen andere verklaring bedenken dan "mensenwerk".

Tot slot heeft het er alle schijn van dat legsels vanwege aanhoudende kou spontaan verlaten zijn, vaak wel gevolgd door een vervolgbroedsel. Tenminste eenmaal door dezelfde Koolmees moeder (ring gecontroleerd). Daar tegenover: een Koolmees, geringd als pullus op 20 mei 2019 in kast C 10, legde haar eerste ei op 6 mei (!) in buurkast C 09, produceerde een 11-legsel waarvan uiteindelijk alle 11 jongen zijn uitgevlogen.

Uit bovenstaande blijkt al, dat we in het Robbenoordbos een uitzonderlijk broedseizoen achter de rug hebben. Naar aanleiding van onderstaande casussen wil ik nog enkele opvallende zaken illustreren.

Casus 1, nestkast C16

Op 19 april nest af, 24 april vijf Pimpelmees eitjes; eerste ei dus gelegd op 20/04. Op 2 mei lijkt er een nest over het eerste heen gebouwd met twee Koolmees eitjes (eerste 01/05). Op 10 mei liggen er 8 Pimpelmees eitjes en 3 Koolmees eitjes in de kast, net als op 17 mei. Op 26 mei zit een Koolmees vrouw, geringd op 20 mei 2020 als pullus op ongeveer 200 m afstand, op kleine jongen + eieren te broeden. Op 7 juni kunnen 4 jonge Pimpelmezen en 1 jonge Koolmees van ca. 12 dagen oud geringd worden, terwijl vlakbij een Koolmees alarmeert. Niet verwonderlijk: er blijven tenminste 3 respectievelijk 2 eitjes achter.

Tussen het eerste Pimpelmees ei, 20/04 en kleine jongen op 26/05 zitten 37 dagen. Die 37 dagen – 16 dagen broedduur betekent dus, dat enkele eitjes tenminste drie weken goed gebleven zijn en nog levensvatbare jongen opgeleverd hebben. Ook de Koolmees heeft er meer dan 16 dagen over gedaan

om de eieren uit te broeden: $01/05 + 16 = 17/05$, terwijl pas op 26/05 kleine jongen werden aangetroffen.

Nog een opmerkelijk feit is, dat een jong Koolmees vrouwtje dat voor het eerst tot broeden kwam, een Pimpelmees nest gekraakt heeft, terwijl de kast ernaast wel een nest bevatte maar verder leeg bleef.

Casus 2, nestkast L17

Op 19 april vijf Pimpelmees eitjes, het vroegst begonnen legsel dit jaar (15/04). Op 24 april 9 eitjes dus 4 erbij in 5 dagen. Vervolgens nog vijf extra eitjes bij controle op 2 mei. Uiteindelijk op 10 mei zelfs 15 eitjes. Stel, dat het laatste eitje gelegd is op 3 mei, daags na de controle van 14 eitjes, dan heeft het vrouwtje, dat ik bij geen enkele controle op het nest heb aangetroffen, tenminste 19 dagen gedaan over 15 eitjes.

Vorig jaar had ik een nestkast waarin *meer* eitjes verschenen dan dat er dagen tussen de twee controles zaten. Dan moet je aannemen, dat er twee vrouwtjes bij betrokken zijn. Hier heb ik daartoe geen aanwijzing. Je ziet het belang van wekelijks controleren, anders zou je bij de stelregel van 1 eitje per dag nooit begrijpen, of de vertraging van de eerste uitgekomen jongen bij het leggen van eitjes is opgetreden of dat de vogel het broeden heeft uitgesteld.

Helaas houdt dit verhaal een open einde. In de week na 19 mei heeft een Boomarter het nest overhoop getrokken, ongetwijfeld ten koste van het broedende vrouwtje. De eieren zijn in elk geval achter gebleven en verlaten.

Casus 3, nestkast L02

Op 2 april begin van nestbouw, op 14 april nest af maar pas op 1 mei 1 Koolmees eitje. Op 10 mei geen eieren meer! Op 17 mei 5 eitjes, zoals ook op 26 mei en 3 juni.

Het heeft dus eerst al vier weken geduurd tussen start nestbouw en het eerste eitje. Als vervolgens het vijfde eitje uiterlijk op 17 mei is gelegd en het eerste jong nog niet is uitgekomen op 3 juni, zit er dus minimaal 18 dagen broedduur tussen, maar waarschijnlijk meer. Want op 9 mei werden 1 ei en twee dode eendagskuikens aangetroffen, die er uit zagen alsof ze nog geen dag dood waren. Zo zou de broedduur op meer dan drie weken uitkomen.

Voor het verdwijnen van het eerste eitje is de rol van mensen (kwajongens) niet uitgesloten.

Bij een routine controle op 2 maart trof ik een vrouwtje Koolmees aan in de lege nestkast. Ze is geboren in 2017, geringd in maart 2018 en ze broedde succesvol in 2019 en 2020 in nestkast L02. Evenals een bezoek van mensen aan deze nestkast niet kan worden uitgesloten, moet ook met een bezoek van de Boomarter rekening gehouden worden. Ik heb geen broedend vrouwtje op het nest aangetroffen, maar het zou zomaar kunnen, dat het ho(n)k vaste vrouwtje niet meer in leven is.

Casus 4, nestkast C10

Pas op 24 april is er een begin van een nest. Op 02/05 nest niet af, wel 3 eieren, 10 en 17 mei 7 eieren, 26 mei broedend vrouwtje, geringd 20 oktober 2020 als 1 kj, nog steeds op 7 eitjes. Als uitgegaan wordt van 2 mei + 4 (eitjes) = 6 mei het zevende ei, dan is ook hier weer sprake van een langere broedduur dan gebruikelijk. Vervolgens kon op 5 juni maar 1 jong geringd worden en waren twee eitjes overgebleven.

Dat een onervaren jong vrouwtje pas laat met broeden begint, mag misschien niet vreemd gevonden worden. Dat er eieren verdwijnen, terwijl hier geen aanwijzingen zijn voor de aanwezigheid van marters, kan eigenlijk alleen maar duiden op mensenwerk. Dat in de naburige nestkast C11 het hele nest uit de kast gehaald is voordat de jongen konden zijn uitgevlogen, is een extra aanwijzing voor verdachte omstandigheden.

Ooit heb ik juist op de SBB natuurcamping nestkasten opgehangen vanwege sociale controle. Helaas is de camping al jaren geleden opgedoekt met molest en verstoring van nestkasten tot gevolg.

Het was een extreem lang, bizar en frustrerend nestkastseizoen, waarin ongeveer 100 Pimpelmees pullen konden worden geringd en nog geen 100 Koolmees pullen, terwijl dat in een "goed" jaar wel tot het dubbele aantal kan oplopen. Het marterprobleem gaan we in elk geval proberen aan te pakken.....

Anti marter maatregel

Resultaten 2021 CES 43.

Terrein

Voorafgaande aan seizoen 24 heeft het Hoogheemraadschap opnieuw riet gemaaid, helaas wederom tot en met onze netbanen C en D. Dat de ingreep op zich zinvol is, bleek uit de aangroei van het riet, dat zich in het gemaaide deel veel beter ontwikkelde dan in het deel dat onaangeroerd is gebleven. Tot dat moment echter, tot en met CES ronde 6, was het zinloos deze twee netten op te zetten. Ze zouden in een stoppelvlakte hebben gestaan.

Helaas is in het terrein gedeelte van Staatsbosbeheer geen gelegenheid geweest om de wildgroei van wilgen aan te pakken. Zelf heb ik met handgereedschap het bosje bij net R “gekopt”. Wel is de loopplank vervangen. Niet eerder lag er zo’n degelijke plank als nu. Die moet de loonwerker bij het sloten schonen nu maar eens een keer heel laten. De rood-witte linten hebben toch een universele betekenis?!

Vangomstandigheden

Het waterpeil is in het terrein deel van HHNK het hele seizoen vrij constant geweest. In het SBB gedeelte wisselde het peil wat, waarbij het nog het meest uitdagende was, wanneer het water wat gezakt was. Je zuigt dan vast in de modder. Tijdens de laatste CES ronde zouden we de netten met gewone laarzen hebben kunnen controleren.

Vrijwel zonder uitzondering hebben we goede weersomstandigheden gehad om te vangen. Dat er bij CES ronde IV toch maar 5,5 uren genoteerd staan, lag aan het feit, dat er helemaal niets te vangen viel. In het logboek staat: “absoluut dieptepunt”. De langdurige kou in april lijkt het broedseizoen voor een aantal soorten vertraagd te hebben. Serieuze aantallen jonge Rietgorzen werden pas op 22 juli gevangen. Als dat in andere jaren al eind juni gebeurt, hebben de vogels kans om in geval van mislukking nog een vervolgbroedsel te produceren of mogelijk zelfs wel een tweede broedsel. Dit verklaart misschien ook de bescheiden aantallen Kleine karekieten. Met name de Rietzanger was in elk geval wel massaal aanwezig binnen het vangbereik van de netten en hoewel er geen record aantallen zijn gevangen, laat 2021 toch vele jaren achter zich. Van enkele soorten (Snor, Braamsluiper) hebben we helemaal geen jongen geringd, van andere soorten (Blauwborst, Kneu) maar heel weinig en Nachtegaal, Spotvogel en Ringmus waren zelfs compleet afwezig. Fitissen kwamen vanuit het achterland na het broeden wel veelvuldig het riet bezoeken. Van de zeker drie paar Roodborsttapuiten in de nabijheid hebben we veel minder terug gezien.

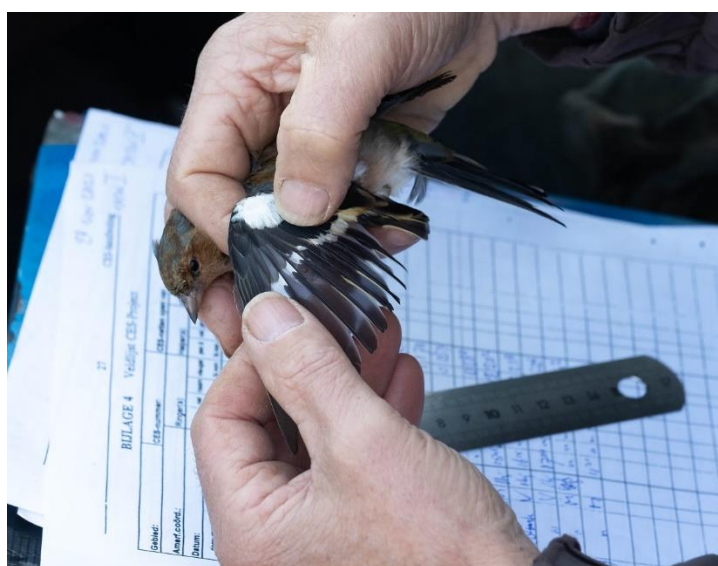
Wat er in de tuin aan de hand is, weet ik niet. We hebben er zeldzaam weinig struweelvogels weten te vangen, zelfs historisch weinig Merels en Zwartkoppen. Er waren ook weinig zingende vogels waar te nemen hier.

Vangsten

Ondanks de gunstige vangomstandigheden en ondanks dat we alle twaalf maal konden vangen, vielen de resultaten niet royaal uit. In een “slap” jaar vangen we minder dan 400 vogels (2007, 2008, 2012), in de betere jaren komen we (ruim) boven de 500 geringde vogels uit (2005, 2010, 2011, 2014, 2017, 2020). De 354 geringde vogels van dit jaar liggen dichtbij de ondergrens van wat we tot nu toe hebben aangetroffen. De 167 terug passen volledig in dit beeld al hebben we vaker dan drie maal minder vogels terug gevangen (minimum 136 in 2019). Heel veel inspanning voor niet heel veel vogels dit jaar.

Overzicht CES vangsten 2021 (eerste getal nieuw geringd / tweede getal terug; reeds geringd)

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	12 x
2021	15/4	27/4	08/5	13/5	29/5	07/6	13/6	24/6	03/7	11/7	22/7	02/8	Σ
Uren	6,5	6,5	6,5	5,5	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5	77
Soort													
Boompieper		1/-											1/-
Winterkoning	1/-	-/1							2/-		-/1		3/2
Heggenmus		-/2							1/-				1/2
Roodborst	2/1	1/-											3/1
Blauwborst	1/-	-/1	1/1		-/2	2/2	-/3	1/-	1/-	2/-			8/9
Gekraagde Roodstaart			1/-										1/-
Roodborsttapuit		3/-	1/-				1/-		2/-		1/-		8/-
Merel								1/-	-/1				1/1
Zanglijster	1/-	1/-											2/-
Snor				1/-		1/-		-/1					2/1
Rietzanger	5/2	8/9	8/7	3/5	3/5	1/7	2/10	3/9	13/4	13/4	8/1	4/1	71/64
Bosrietzanger					2/-	1/-	2/-	1/-	1/-	-/1	1/-	4/1	12/2
Kleine karekiet			8/1	5/-	6/-	4/3	1/2	6/2	7/3	15/4	18/11	9/3	79/29
Braamsluiper			3/-			-/1	-/1						3/2
Grasmus		2/-	5/-			1/-			1/-		1/-	1/-	11/-
Tuinfluitier			1/-			1/-	1/-	-/1	2/2	1/-	1/-	1/1	8/4
Zwartkop			1/2			1/-				2/-	2/-		6/2
Tjiftjaf	6/-	2/-	3/-		2/-					3/-	1/-	1/-	18/-
Fitis	2/-	1/-		1/-			-/1	6/1	5/-	4/3	4/-	6/2	29/7
Pimpelmees		1/-			1/3			2/-	3/2	-/2	2/-	-/1	9/8
Koolmees	1/1	3/1	-/1						1/-	1/1		4/-	10/4
Boomkruiper											1/-		1/-
Gaai								1/-	1/-				2/-
Groenling	9/1			-/1	1/-	1/-	1/-			1/-		-/1	13/2
Putter	2/-	5/-	3/-		2/-		1/1	-/1				1/-	14/2
Kneu		1/-			2/1		5/1	1/-					9/2
Rietgors	2/3	-/4	-/2	-/1	1/1	-/2	2/4	1/2	4/2	3/-	13/-	3/2	29/23
Totaal nieuw/ terug	32/ 8	29/ 18	35/ 14	11/ 7	20/ 12	13/ 15	16/ 23	23/ 17	44/ 14	45/ 15	53/ 13	34/ 12	354/ 167

Vink man

Teken 2021

In 2021 zijn bij ruim 240 vogels teken aangetroffen bij 13 vogelsoorten. Vorig jaar waren dat 429 vogels verdeeld over 18 soorten.

Normaal gesproken worden deze met een kleine pincet verwijderd en overgebracht in een plastic buisje. Niet zelden gebeurt het, dat vooral Merels, juist op dat moment een schop tegen buisje of pincet geven waardoor de teken “ontsnappen”. Ook is het meer dan eens voorgekomen, dat Merels en Koperwieken in de schemering op de slaappleats worden gevangen en dan met slecht licht nog moeten worden geringd. Er zullen dan zeker teken over het hoofd gezien zijn.

De teken zijn bij TBD International B.V. gedetermineerd en in onderstaande tabellen uitgewerkt.

Soorten teken per maand (op het moment van schrijven van dit rapport waren de gegevens van december nog niet verwerkt).

Maand 2021	I.ricinus Vrouw	I.ricinus Man	I.ricinus Nimf	I.ricinus Larf	I.frontalis Larf	I.frontalis Nimf	I.frontalis vrouw	I.lividus Nimf	I.arboricola nimf
Jan			12			3	1		
Feb			106	4		5		2	
Mrt			133	5		6	1		
Apr		11	39	6		5			
Mei			34	1					
Jun	1		20	19	1				
Jul			60	61	4				
Aug			88	38					2
Sep			7	4					
Okt			81	8					
Nov			96	22					2
totaal			676	168	5	22	2	2	4

Zoals gebruikelijk zijn er weer in alle maanden van het jaar teken bij vogels gevonden. De felle kou in februari heeft dat niet verhinderd. Mogelijk echter hebben wel veel teken de kou niet goed doorstaan, want dit jaar waren er minder vogels met teken en veel minder teken (tabel geeft er ca. 900 op, vorig jaar 1665!). Verreweg de meest voorkomende teek is *Ixodes ricinus* en dat was ook in eerdere onderzoeken waaraan ik teken heb geleverd het geval.

Bij de verdeling per vogelsoort springen Merel en Koolmees er uit. Normaal gesproken komen dan Zanglijster en Zwartkop, maar je kunt ook aan de verdeling van teken zien, dat van deze soorten weinig jongen gevangen zijn dit jaar en dat de Roodborst het kennelijk beter gedaan heeft.

Hoewel je de verhouding tussen gevangen mannetjes en vrouwtjes Koolmees zou moeten weten om iets zinnigs over de verhoudingen te kunnen zeggen, is het toch opmerkelijk dat *I. ricinus* larven uitsluitend bij mannetjes zijn aangetroffen. Met dezelfde kanttekening zijn er ook meer *I. frontalis* nimfen gevonden bij Merel mannen dan bij vrouwen.

In de tabel zouden nog toegevoegd moeten worden: *I. frontalis* vrouw bij 1 Koolmees vrouw, 1 Merel man en 1 Merel vrouw; *I. lividus* nimf, 2 bij Koolmees vrouw en *I. arboricola* bij Merel man en Merel vrouw. *I. frontalis* mannetjes kwamen in mijn steekproef niet voor.

Teken per vogelsoort 2021

Soort/ Geslacht/ leeftijd	I.ricinus Vrouw	I.ricinus Man	I.ricinus nimf	I.ricinus larf	I.frontalis Larf	I.frontalis nimf
Appelvink man 2 kj			5	1		
Boomkruiper na 1 kj				2		
Bosrietzanger na 1 kj			2			
N. Goudvink man na 2 kj			1			
Heggenmus 1 kj			6			
Heggenmus man na 1 kj			11			
Koolmees 1 kj			2	2		
Koolmees man 1 kj			11	4		
Koolmees man na 1 kj			2	1		
Koolmees man 2 kj			47	4		2
Koolmees man na 2 kj			21			1
Koolmees vrouw 1 kj			2			
Koolmees vrouw na 1 kj			1			
Koolmees vrouw 2 kj			23			4
Koolmees vrouw na 2 kj			16			1
Koperwiek 1 kj			2	1		
Koperwiek 2 kj			2			
Koperwiek na 2 kj			1			1
Merel 1 kj			15	3		
Merel man 1 kj			121	36		2
Merel man 2 kj			29	1		1
Merel man na 1 kj			10	2		
Merel man na 2 kj			35	5		3
Merel vrouw 1 kj			89	16		
Merel vrouw 2 kj	1	11	101	3		
Merel vrouw na 1 kj			10	1		
Merel vrouw na 2 kj			21	1		2
Roodborst 1 kj			18	51	3	
Roodborst 2 kj			2			1
Roodborst na 1 kj					2	
Roodborst na 2 kj				2		
Vink vrouw 1 kj			1			
Vink vrouw 2 kj			3	1		
Winterkoning			2			
Zanglijster 1 kj			25	24		1
Zanglijster 2 kj			18	2		
Zwartkop 1 kj			13	4		
Zwartkop man 2 kj			2	1		
Zwartkop vrouw 2 kj			1			
Totaal	1	11	676	168	5	22

Stille Lente?!

Al vanaf het “nestkast-seizoen” kenmerkt 2021 zich door vaak heel geringe aantallen gevangen vogels en een scheve verhouding tussen (weinig) nieuwe en (relatief veel) reeds geringde vogels. Is er iets aan de hand in vogelland?

(Geen) jonge vogels 2021

Soort	1 Geen jongen	2 Uitzonderlijk weinig jongen	3 Weinig jongen
IJsvogel	X		
Grote bonte specht	X		
Nachtegaal	X		
Snor	X		
Ringmus	X		
Appelvink	X		
Staartmees	X		
Blauwborst		X	
Merel		X	
Kleine karekiet		X	
Heggenmus		X	
Grasmus		X	
Braamsluiper		X	
Zanglijster			X
Winterkoning			X
Roodborsttapuit			X
Fitis			X
Kneu			X
Pimpelmees			X
Koolmees			(X)

1 Direct na het broedseizoen geen eerstejaars vogels gevangen

2 Minder dan 25% eerstejaars vogels gevangen t.o.v. mijn langjarig gemiddelde

3 Minder dan 50% eerstejaars vogels gevangen t.o.v. mijn langjarig gemiddelde

(X) Bij CES project geen sterk afwijkende aantallen, bij Leemans nagenoeg geen eerstejaars

Koolmezen; in totaal weinig jongen

Enkele algemene soorten als Rietzanger, Zwartkop en Rietgors vallen net buiten categorie 3 maar ook net binnen de jaarlijkse fluctuaties

In februari trad er een korte felle koude periode op. Daarna heb ik nog 1 IJsvogel en slechts 3 maal een Grote bonte specht gevangen. Vervolgens van beide soorten geen jongen. Enkele Winterkoningen moeten overleefd hebben, want ik trof nog een paar “oude trouwe” geringde individuen aan. Tot een paar jaar geleden ringde ik in juni en juli vaak meer dan 20 jongen, nu nog geen 10. Bij Appelvinken leek er reden tot optimisme, 10 geringd in maart en april, maar daarna viel het voor deze soort stil. In de Voorboezem werden liefst drie zangposten van Snorren geteld. Na ons succesjaar 2020 (11 geringd!) reden tot hoge verwachtingen, maar geen enkele jonge Snor. Binnen het bereik van de CES netten bevonden zich twee territoria van Roodborsttapuiten, op iets grotere afstand nog twee. Misschien wel meer dan ooit maar met 4 jongen haalden we bij lange na de 14 van 2018 niet. Een vergelijkbare situatie voor Blauwborsten al weet ik daarvan niet exact hoeveel

territoria er waren. Voor slechts 6 jongen moet ik 10 jaar terug in de tijd en dat was toen een negatieve uitzondering. Tweede broedsels lijken voor deze vroeg broedende soorten regel, maar daar is dit jaar geen sprake van geweest.

Een aantal vogelsoorten was opvallend afwezig afgelopen voorjaar. Ik heb slechts eenmaal een Nachtegaal horen zingen bij Leemans. In de Voorboezem was de soort afwezig. Ook geen zingende Spotvogels, laat staan vangsten. Na een vangst van 1 Ringmus bij Leemans ook na de kou, geen spoor meer van deze soort.

Toen het eenmaal tijd werd, dat er jongen moesten komen, tekende zich al af, dat die laat zouden zijn dit jaar. In juni geen enkele Kleine karekiet, slechts 6 Rietzangers, 6 Fitissen, 3 Blauwborsten, 3 Rietgorzen, 3 Heggenmussen, 1 Roodborsttapuit, 12 Zwartkoppen, allemaal buitengewoon geringe aantallen vergeleken met wat ik gewend ben. De 20 Rietgorzen in juli leken het voor deze soort nog een beetje goed te maken, maar juist aan dit voorbeeld is goed te zien, dat er geen tijd meer was voor vervolg op een verloren eerste broedsel en al helemaal niet voor een tweede broedsel. Tot en met juli kon ik maar 4 jonge Merels, 3 Zanglijsters, 2 Grasmussen ringen en als er pas in augustus 2 jonge Braamsluiers worden gevangen, weet je niet zeker, of die al van elders afkomstig zijn. En in 23 jaar ringen vóór 2021 is het nooit eerder voorgekomen, dat er maar 17 Kleine karekieten konden worden geringd in augustus. In 13 jaren kwam het augustus totaal uit boven de 100 (max. 170 in 2001)! Het jaartotaal 2021 ligt maar net boven de 130 Kleine karekieten.

Nadat Koolmezen en in iets mindere mate Pimpelmezen in het Robbenoordbos al een slecht broedseizoen gehad hadden, was het niet verwonderlijk dat bij het CES project (gestandaardiseerd ringproject dus goed vergelijkingsmateriaal) van beide soorten geringe aantallen werden aangetroffen. Bijzonder is de verhouding tussen beide soorten: iets meer Koolmezen dan Pimpelmezen. In een rietboezem is dat vaak omgekeerd en bij de nestkasten dit jaar dus ook. Bij Staartmezen kan sprake zijn van toeval. In september vloog regelmatig een flinke groep rond bij Leemans, vaak hoog in de bomen. Als je ze direct na het uitvliegen mist, krijg je vaak pas een tweede kans als het blad van de bomen is is; in de luwte van het struweel (netten hoogte) zal dan vermoedelijk meer voedsel te vinden zijn dan in de kale boomtoppen.

Zijn er ook nog lichtpuntjes? Misschien de Putter. De trend is in veel tellingen in Nederland al jaren positief. Misschien de Roodborst. De eerste (geheel bruine) jongen in juni, de laatste tot in september! En zeker de Tjiftjaf. Al in september is het grootste jaartotaal uit ons onderzoek, 140 in 2021, overtroffen. Van reeds hoge aantallen in het voorjaar zijn er kennelijk veel tot reproductie gekomen.

Roodborst

Twee meest geringde soorten uitgelicht

Pimpelmees en Koolmees zijn in mijn onderzoek de meeste geringde soorten. De Kleine karekiet zit hier nog dicht achter met 7209 vogels geringd sinds 1998, maar verliest per jaar heel veel terrein. Ook landelijk horen de twee soorten mezen tot de meest talrijk geringde zangvogels. Dit heeft er alles mee te maken, dat ze op grote schaal in nestkasten broeden. Daar wordt zeer uitgebreid onderzoek naar gedaan en veel nestkast controleurs zijn ook in de gelegenheid om pullen te ringen. In mijn beginjaren had ik geen nestkasten en ringde ik dus geen pullen. In de loop van de jaren kwam er eerst een serie van 20 nestkasten bij achter Leemans, later ook 20 rond de SBB camping. De kasten hangen er nog, de camping is al weer jaren geleden opgedoekt. Incidenteel zijn er ook pullen geringd in de nestkasten bij de SBB werkschuur en in die van de Sluitgatweg, elders in het Robbenoordbos. Aantallen per jaar zijn dus niet altijd één op één vergelijkbaar. De vangsten met mistnetten zijn zeer afhankelijk van het broedsucces in onze eigen omgeving en van de trek, die jaarlijks enorm kan fluctueren.

Vergelijking aantallen gevangen mezen

	Totaal 1998 - 2021	Gemiddeld 1998 - 2021	2020	2020	2021	2021
			Nieuw	Terug	Nieuw	Terug
Pimpelmees	7442	323.6	455	437	360	350
Koolmees	10694	465.0	566	1190	332	766

Met in het achterhoofd dat we in de beginjaren geen pullen ringden, mag je het gemiddelde over de laatste vijftien jaren misschien wel met 100 per soort ophogen. Daarmee zou 2020 dan een gemiddeld jaar zijn geweest voor Pimpel- en Koolmees en zijn er zeker al jaren geweest waarin er meer geringd werden.

Dan vallen enkele zaken op in 2021. Er zijn veel minder vogels geringd dan waarop je redelijkerwijs zou mogen rekenen. Die 100 extra mezen om in de buurt van het "berekende" gemiddelde te komen, zouden normaal gesproken uit de nestkasten hebben kunnen komen. Behalve predatie door de Boommarter heeft het koude voorjaar wellicht ook zijn tol ge-eist. Uniek is de situatie, waarbij er meer Pimpelmezen dan Koolmezen geringd werden. Niet uitgesloten dat de Boommarter meer moeite heeft gehad met nestkasten met een kleinere opening, ten faveure van de Pimpelmees. En hoewel we maar een bescheiden deel van de landelijk massale najaarstrek hebben meegekregen, we liggen aan de rand van de trekroute, er waren wel flink wat Pimpelmezen te vangen. Tot slot: de verhouding tussen nieuw geringd en terug gevangen reeds geringde vogels is zowel bij Koolmees als Pimpelmees sterk vergelijkbaar tussen 2020 en 2021. Ondanks dat we in 2021 nog genoeg oude mezen terug gezien hebben (oudste uit 2015), moeten er toch veel verdwenen zijn. Voor mij raadselachtig waar die gebleven zijn. Na de kou heb ik in de nestkasten geen slachtoffers gevonden. Er blijven veel vragen open staan. Maar als generalisten zoals Pimpelmezen en Koolmezen delen in de malaise van teruglopende ringvangsten, is dat tenminste wel een zaak om aandachtig te volgen.

Is er iets aan de hand in vogelland?

Sovon nieuws jaargang 34, december 2021 bevat een artikel "Lente steeds stiller". Oude geluidsopnamen van vogelgeluiden worden nog eens nageluisterd om te kunnen inschatten hoe soortenrijk het vogelkoor in een bepaalde periode was. In onze topjaren heb ik bij aankomst op de CES locatie in de ochtendschemer wel eens het autoraam opgedraaid ter hoogte van onze netten C en D en gedacht, dat het onmogelijk was een reële schatting te maken van de aantallen zingende Kleine karekieten, zoveel!

Ik ben er dus in elk geval niet gerust op! Zou predatie, door de Boomarter, net zoals bij de nestkasten, een factor van betekenis zijn, dan ligt het niet voor de hand, dat die selectief wel Fitissen maar geen Tjiftjaffen en wel Heggenmussen maar geen Roodborsten zou treffen.

De IJsvogel wordt altijd als wintergevoelig bestempeld. Na een reeks zachte winters ving ik vorig jaar een record aantal, na een week dichtgevroren sloten en kanalen nog maar 1. Zou dus best kunnen kloppen. Van de Winterkoning wordt hetzelfde gezegd. Hier is in mijn vangsten echter al jaren sprake van een negatieve trend. Met de koude week in februari is die trend in elk geval niet omgebogen. De Heggenmus lift stiekem op deze trend mee. Opvallend onopvallend, maar ook al jaren een negatieve trend in gevangen aantallen hier. Het betreft soorten die niet of niet ver wegtrekken in de winter, dus als er een probleem is, dan moet dat lokaal gezocht worden.

Als vogelringer wil je graag weten, wat je mag verwachten en welke vogels jouw richting op komen. Trektellen.nl biedt daartoe een ideale gelegenheid, want steeds meer ringstations in heel Europa presenteren hier hun vangsten. Alleen op vangplekken die al lang meedoen, kun je trends bepalen, maar dan moet je wel dieper in de gegevens duiken. Lang niet elke ringer geeft het aantal uren op, dat de netten open hebben gestaan of het aantal netmeters en dan heb je nog de variabelen “voer aanbieden”, “gebruik van geluid” (en welk geluid dan), “gebruik van lokvogels” of “slagnetten”. Ringstation Falsterbo, in uiterst zuidwest Zweden, heeft een eigen programma om gegevens te melden en daar zitten langjarige trends al ingebouwd (<https://falsterbofagelstation.se/>). Boven aan de tabel staat, dat men al sinds 1980 op gestandaardiseerde wijze te werk gaat. Als ze voor Fitis en Kleine karekiet melden, de laatste jaren structureel minder vogels te vangen dan in eerdere jaren, dan klinkt dat betrouwbaar. Merkwaardig genoeg (?) merk ik voor dezelfde soorten dezelfde trends met voor de Kleine karekiet een dieptepunt in 2021. Voor de Fitis lijkt er een stabilisering op een laag niveau: gemiddeld meer dan 200 in het eerste decennium van deze eeuw (max. 377 in 2005) tot minder dan 100 gemiddeld in de laatste 10 jaren (dieptepunt 31 in 2019). De 60 van vorig jaar en 47 dit jaar lijken nog niet te duiden op herstel. Aangezien deze soorten lange-afstand-trekkers zijn, die ten zuiden van de Sahara overwinteren, zou je een probleem in het overwinteringsgebied kunnen veronderstellen. Een stapeling van problemen is natuurlijk niet uit te sluiten. Landbouwgif + nitraat (verzuring) = 75% achteruitgang van insecten in Nederland. Het zal deze soorten geen goed doen. Geringe reproductie, te meten naar de aantallen geringde jongen, is op zijn minst reden tot zorg. Sinds oktober 2020 ben ik gecertificeerd om zoönose monsters bij vogels te mogen nemen. Het meest interessant zijn vogels die uit Afrika komen. In Utrecht is vorig jaar een Grasmus bemonsterd, kort na aankomst in het voorjaar. Omdat men daar vrij consequent heel veel vogels opnieuw bemonstert, kwamen ze er later in de zomer achter, dat dezelfde Grasmus ter plaatse het West Nijl virus moest hebben opgelopen. Bij nader onderzoek bleek ook bij muggen daar het virus aanwezig en werd een inwoner met ziekteverschijnselen eveneens positief getest op West Nijl virus. Het kost mij moeite om zo'n “afgevlogen” vogel na een vlucht van 5000 km ook nog eens te “pesten” met afname van bloed.

Juist nu het begon op te vallen, dat er zo weinig jonge Merels en Zanglijsters in mijn vangsten aanwezig waren, leek het voor de hand te liggen, ze toch maar eens aan een zoönose test te onderwerpen. En op dat moment ving ik er geen enkele meer tot de tijd waarop je er niet meer zeker van kunt zijn, dat het om eigen broedvogels of hun jongen gaat.

Dat dergelijke algemene soorten zo weinig jongen hebben weten groot te brengen, is niet geruststellend. Naar aanleiding van de dramatische effecten van bestrijdingsmiddelen zoals DDT schreef Rachel Carson, 60 jaar geleden al met grote bezorgdheid “Silent Spring” (1962). Hebben we dan niets geleerd van toen en zouden de neonicotinoiden dan de DDT van de 21ste eeuw worden? We zullen in de komende jaren zien, of 2021 een uitzondering was of een keerpunt richting “stille lente”. Met ons langlopende ringonderzoek zitten we er in elk geval bovenop. Gezien het aantalsverloop bij zo uiteenlopende soorten ben ik niet optimistisch.

Overzicht geringde vogels t/m 2021

Soort	Totaal 1998 - 2020	Gemiddelde 1998 – 2020	2020	2021
Bergeend <i>Tadorna tadorna</i>	10			
Wilde eend <i>Anas platyrhynchos</i>	1			
WINTERTALING <i>Anas crecca</i>				1
Blauwe kiekendief <i>Circus cyaneus</i>	1			
Sperwer <i>Accipiter nisus</i>	31	1.3	2	2
Buizerd <i>Buteo buteo</i>	4			
Torenvalk <i>Falco tinnunculus</i>	2			
Patrijs <i>Perdix perdix</i>	1			
Fazant <i>Phasianus colchicus</i>	2			1
Waterral <i>Rallus aquaticus</i>	6			
Porseleinhoen <i>Porzana porzana</i>	1			
Waterhoen <i>Gallinula chloropus</i>	27	1.1	2	
Meerkoet <i>Fulica atra</i>	6			
Kleine plevier <i>Charadrius dubius</i>	10			2
Kievit <i>Vanellus vanellus</i>	1			
Bokje <i>Lymnocyptes minimus</i>	17			
Watersnip <i>Gallinago gallinago</i>	10			
Houtsnip <i>Scolopax rusticola</i>	12			
Witgat <i>Tringa ochropus</i>	1			
Kokmeeuw <i>Chriococephalus ridibundus</i>	18			
Holenduif <i>Columba oenas</i>	4			
Houtduif <i>C. palumbus</i>	4			
Turkse tortel <i>Streptopelia decaocto</i>	26	1.1		
Zomertortel <i>S. turtur</i>	2			
Koekoek <i>Cuculus canorus</i>	4		1	
Kerkuil <i>Tyto alba</i>	2			
Ransuil <i>Asio otus</i>	1			
IJsvogel <i>Alcedo atthis</i>	160	7.0	23	2
Draaihals <i>Jynx torquilla</i>	13			
Groene specht <i>Picus viridis</i>	1			
MIDDELSTE BONTE SPECHT <i>Dendrocoptes medius</i>				1
Grote bonte specht <i>Dendrocopos major</i>	155	6.7	8	2
Veldleeuwerik <i>Alauda arvensis</i>	3			
Oeverzwaluw <i>Riparia riparia</i>	30	1.3	2	15
Boerenzwaluw <i>Hirundo rustica</i>	1990	86.5	44	11
Huiszwaluw <i>Delichon urbica</i>	63	2.9		
Boompieper <i>Anthus trivialis</i>	31	1.3		1
Graspieper <i>A. pratensis</i>	43	1.9		
Waterpieper <i>A. spinoletta</i>	14			
Gele kwikstaart <i>Motacilla flava</i>	241	10.9		
Engelse kwikstaart <i>M. flavissima</i>	1			
Grote gele kwikstaart <i>M. cinerea</i>	12			
Witte kwikstaart <i>M. alba</i>	1483	64.4	34	14
Rouwkwikstaart <i>M. yarrellii</i>	21			
Pestvogel <i>Bombicilla garrulus</i>	10			
Winterkoning <i>Troglodytes troglodytes</i>	1643	71.4	43	40

Soort	Totaal 1998 - 2020	Gemiddelde 1998 – 2020	2020	2021
Heggenmus <i>Prunella modularis</i>	1972	85.7	78	40
Roodborst <i>Erithacus rubecula</i>	3828	166.4	197	155
Nachtegaal <i>Luscinia megarhynchos</i>	86	3.7	3	1
Blauwborst <i>L. svecica (cyanecula)</i>	350	15.2	21	9
Roodsterblauwborst <i>L.s.svecica</i>	1			
Zwarte roodstaart <i>Phoenicurus ochruros</i>	4			
Gekraagde roodstaart <i>P. phoenicurus</i>	55	2.4	5	5
Paap <i>Saxicola rubetra</i>	38	1.7	2	
Roodborsttapuit <i>S. rubicola</i>	127	5.5	10	9
Groenlandse tapuit <i>Oenanthe oenanthe leucorhoa</i>	4		2	
Beflijster <i>Turdus torquatus</i>	7		1	
Merel <i>T. merula</i>	5814	252.8	173	188
Kramsvogel <i>T. pilaris</i>	126	5.7	1	
Zanglijster <i>T. philomelos</i>	1112	48.3	40	24
Koperwiek <i>T. iliacus</i>	1112	48.3	17	42
Grote lijster <i>T. viscivorus</i>	7			
Cetti's zanger <i>Cettia cetti</i>	7		4	
Sprinkhaanzanger <i>Locustella naevia</i>	76	3.3	1	
Snor <i>L. luscinioides</i>	19		11	2
Rietzanger <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	2028	88.2	97	77
Veldrietzanger <i>A. agricola</i>	2			
Waterrietzanger <i>A. paludicola</i>	3			
Bosrietzanger <i>A. palustris</i>	869	37.8	23	24
Kleine karekiet <i>A. scirpaceus</i>	7209	313.4	217	131
Grote karekiet <i>A. arundinaceus</i>	4			
Spotvogel <i>Hippolais icterina</i>	40	1,7	1	1
Braamsluiper <i>Sylvia curruca</i>	311	13.5	33	9
Grasmus <i>S. communis</i>	806	35.0	18	18
Tuinfluitier <i>S. borin</i>	1175	51.1	53	51
Zwartkop <i>S. atricapilla</i>	5869	255.2	330	178
Fluiter <i>Phylloscopus sibilatrix</i>	2			
Tjiftjaf <i>P. collybita</i>	2002	87.0	140	167
Bruine boszanger <i>P. fuscatus</i>	1			
Bladkoning <i>P.inornatus</i>	14		1	
Pallas' Boszanger <i>P. proregulus</i>	1			
Fitit <i>P. trochilus</i>	3773	166.7	61	47
Goudhaan <i>Regulus regulus</i>	1361	59.2	217	22
Vuurgoudhaan <i>R. ignicapillus</i>	531	23.1	39	27
Grauwe vliegenvanger <i>Muscicapa striata</i>	83	3.6	2	6
Bonte vliegenvanger <i>Ficedula hypoleuca</i>	5			
Baardman <i>Panurus biarmicus</i>	172	7.5		
Staartmees <i>Aegialos caudatus</i>	795	34.6	28	11
Zwarte mees <i>Periparus ater</i>	443	19.3	10	6
Pimpelmees <i>Cyanistes caeruleus</i>	7442	323.6	455	360
Koolmees <i>Parus major</i>	10694	465.0	566	323
BOOMKLEVER <i>Sitta europaea</i>				2
Boomkruiper <i>Certhia brachydactyla</i>	156	6.8	9	6
Kortsnavelboomkruiper <i>C. familiaris macrodactyla</i>	1			

Soort	Totaal 1998 – 2020	Gemiddelde 1998 - 2020	2020	2021
Taigaboomkruiper <i>C.f.familiaris</i>	1			
Grauwe klauwier <i>Lanius collurio</i>	3			
Klapekster <i>L. excubitor</i>	1			
Roodkopklauwier <i>L. senator</i>	1			
Gaai <i>Garrulus glandarius</i>	45	2.0		7
Ekster <i>Pica pica</i>	46	2.0	1	
Kauw <i>Coloeus monedula spermologus</i>	115	5.0		
Spreeuw <i>Sturnus vulgaris</i>	622	27.0		1
Huisemus <i>Passer domesticus</i>	264	11.5	26	35
Ringmus <i>P. montanus</i>	1005	43.7	8	12
Vink <i>Fringilla coelebs</i>	2151	93.5	105	119
Keep <i>F. montifringilla</i>	118	5.1		3
Groenling <i>Chloris chloris</i>	1031	44.8	55	52
Putter <i>Carduelis carduelis</i>	384	16.7	28	43
Sijs <i>Spinus spinus</i>	808	35.1	5	41
Kneu <i>Linaria cannabina</i>	370	16.1	28	14
Barmsijs <i>Acanthis flammea / cabaret</i>	28	1.2		
Kleine barmsijs <i>A. cabaret</i>	66	2.9	6	
Grote barmsijs <i>A. flammea</i>	308	13.4		
Kruisbek <i>Loxia curvirostra</i>	1			
Goudvink <i>Pyrrhula pyrrhula europae</i>	7			
Noordse goudvink <i>P.p. pyrrhula</i>	11			1
Roodmus <i>Carpodacus erythrinus</i>	2			
Appelvink <i>Coccothraustes coccothraustes</i>	194	8.4	4	11
Ijsgors <i>Calcarius lapponicus</i>	1			
Geelgors <i>Emberiza citrinella</i>	1			
Rietgors <i>E. schoeniclus</i>	2327	101.2	76	59
Totaal	76.563	3328.8	3370	2449

Gaai, liefst 7 geringd dit jaar

Onze ringen elders

Buizerd "6.098.996", geringd 14 december 2014 als 1 kj, Leemans
Gevonden: 10 februari 2021, verzwakt, A7 Den Oever. In vogelasiel de Paddenstoel, Den Helder, ondanks goede verzorging, 11 februari overleden.

Sperwer "1573008", geringd 09 maart 2021 als man 2 kj, Leemans
Gevonden: 12 maart 2021, dood, oorzaak onbekend, Den Oever, al na drie dagen!!!

Ijsvogel "P 46075", geringd 05 december 2020 als vrouw 1 kj, Leemans
Gevonden: 16 februari 2021, dood, korter dan een week, Sluiskolkade, Den Oever, 1,3 km

Witte kwikstaart "BN 33256", geringd 26 april 2020 als man 2 kj, Voorboezem
Gecontroleerd (van foto's): 16 april 2021, SBB werkschuur, 1,6 km

Witte kwikstaart "BN 33254", geringd 26 april 2020 als man 2 kj, Voorboezem
Gecontroleerd (van foto's): 20 maart 2021, Sluitgatweg, 1,7 km

Heggenmus "BP 08182", geringd 20 maart 2021 als 2 kj, Leemans
Gecontroleerd: 08 mei 2021 als vrouw na 1 kj, Zurich (Fr), 31 km

Roodborst "BH 86594", geringd 25 oktober 2018 als 1 kj, Leemans
Gevonden: 11 juni 2021, dood, korter dan 1 week, Houten (U), 101 km

Roodborst "BJ 99442", geringd 23 september 2019 als 1 kj, Leemans
Gevonden: 31 maart 2021 als na 1 kj, dood (glas), Preuisch Oldenburg (O van Osnabrück), 246 km

Nachtegaal "Y 059879", geringd 23 april 2021 als 2 kj, Leemans
Gevonden: 19 juni 2021, soort onbekend, dood door Bosuil, Vogelenzang, 72 km

Merel "L 481213", geringd 19 november 2017 als vrouw 1 kj, Leemans
Gevonden: 25 april 2021, dood, korter dan 1 week, Espoo, nabij Helsinki (SF), 1453 km

Rietzanger "BP 08552", geringd 11 juli 2021 als 1 kj, CES
Gecontroleerd: 05 augustus 2021 als 1 kj, Frossay, Loire west van Nantes (F), 800 km

Rietzanger "BN 33562", geringd 23 juli 2020 als 1 kj, CES
Gecontroleerd: 02 augustus 2020 als 1 kj, Sourbrot, Waimes (B), 281 km

Rietzanger "BN 33801", geringd 15 september 2020 als 1 kj, Leemans
Gecontroleerd: 17 september 2020 als 1 kj, Oorderen (B), 188 km

Kleine karekiet "BN 33463", geringd 11 juli 2020 als 1 kj, CES
Gecontroleerd: 07 augustus 2020, als na 1 kj, Zele (B), 216 km

Kleine karekiet "BH 86154", geringd als 1 kj 22 juli 2018, CES
Gecontroleerd: 05 augustus 2021 als na 1 kj, St. Amands (B), 214 km

Kleine karekiet "BP 08565", geringd 11 juli 2021 als 1 kj, CES
Gecontroleerd: 03 augustus 2021 als 1 kj, Veurne (B), 262 km

Zwartkop "Y 003864", geringd 23 juni 2020 als 1 kj, Leemans
Gecontroleerd: 16 september 2020 als vrouw 1 kj, Houthulst (B), 262 km

Zwartkop "Y 091183", geringd 28 augustus 2021 als vrouw 1 kj, Leemans
Gecontroleerd: 06 september 2021 als vrouw volgroeid, Castricum, 51 km

Zwartkop "Y 003897", geringd 10 juli 2020 als 1 kj, Leemans
Gecontroleerd: 14 september 2020 als man 1 kj, St. Laureins (B), 213 km

Zwartkop "Y 059956", geringd 28 juni 2021 als 1 kj, Leemans
Gecontroleerd: 09 september 2021 als vrouw 1 kj, Zandvoort, 73 km

Fitis "AHX 589", geringd 02 mei 2021 als na 1 kj, Leemans
Gecontroleerd: 08 mei 2021 als na 1 kj, Helgoland (D), 237 km

Pimpelmees "BJ 99803", geringd 20 januari 2020 als 2 kj, Leemans
Gevonden: 27 juli 2021, dood, oorzaak onbekend, onbekend hoe lang, Den Oever, 1,7 km

Pimpelmees "BP 08809", geringd 18 oktober 2021 als 1 kj, Leemans
Gecontroleerd: 23 oktober 2021 als 1 kj, Castricum, 51 km
Vink "Y 059664", geringd 10 januari 2021 als man na 2 kj, Hauwertstraat, Medemblik
Gevonden: 12 februari 2021, dood, oorzaak onbekend, straat verderop, Medemblik.
Appelvink "H 385536", geringd 20 maart 2021 als man 2 kj, Leemans
Gecontroleerd: 10 juli 2021 als man 2 kj, Andijk, CES VRS West-Friesland, 26 km

Zie hieronder **Pimpelmees, Koolmees**. Veel meer vogels door mij geringd zijn in Den Oever op de voertafel terug gemeld, ook mezen die al ouder zijn dan uit "deze winter". Uitwisseling komt zo vaak voor, dat Den Oever nauwelijks als "elders" gezien kan worden.

Elders geringd

Merel "Hiddensee NA 201866", *gegevens nog niet ontvangen*
Gecontroleerd: 22 november 2021 als vrouw na 1 kj, Leemans
Heggenmus "Brussels 16644404", geringd 18 oktober 2020 als na 1 kj, Waremmen
Gecontroleerd: 22 februari 2021, als na 2 kj, Leemans, 248 km
Rietzanger "Stavanger HF 84882", geringd 09 augustus 2018 als 1 kj, Farsund, zuidpunt Noorwegen
Gecontroleerd: 06 mei 2021 als na 1 kj, Leemans, 585 km
Rietzanger "Brussels 16366868", geringd 11 juli 2020 als 1 kj, Lebbeke
Gecontroleerd: 24 juni 2021 als vrouw na 1 kj, CES, 221 km
Kleine karekiet "Brussels 16584493", geringd 30 augustus 2020 als 1 kj, Nodebois
Gecontroleerd: 12 juni 2021 als man na 1 kj, Leemans, 241 km
Kleine karekiet "Brussels 16061696", geringd 15 augustus 2020 als na 1 kj, Lebbeke
Gecontroleerd: 22 juli, 02 augustus 2021 als man, CES, 221 km
Tuinfluitier "Brussels 16557441", geringd 09 augustus 2020 als na 1 kj, Bellem
Gecontroleerd: 11 mei, 12, 15 juni, 28 juli 2021 als man na 1 kj, Leemans, 230 km
Tuinfluitier "Arnhem BL 80053", geringd 28 juli 2020 als 1 kj, eendenkooi Stroeërkoog
Gecontroleerd: 30 juli 2021 als man na 1 kj, Leemans, 4 km
Zwartkop "Arnhem BH 62165", geringd 21 augustus 2019 als man 1 kj, Castricum
Gecontroleerd: 17, 20 april 2021, eerder 29/04- 18/05/2020 als man, Leemans, 51 km
Zwartkop "Arnhem BH 63687", geringd 09 september 2019 als man 1 kj, Castricum
Gecontroleerd: 19 april 2021 als man na 1 kj, Leemans, 51 km
Fitis "Brussels CZ1361", geringd 27 juli 2020 als 1 kj, Hoesselt
Gecontroleerd: 24 juni 2021, als man na 1 kj, CES, 233 km
Staartmees "Arnhem AJD 676", geringd 09 november 2017, eendenkooi Stroeërkoog
Gecontroleerd: 22 maart 2021, eerder november 2018, maart 2020, Leemans, 4 km
Pimpelmees 7 vogels geringd, Den Oever
Gecontroleerd: binnen dezelfde winter, Leemans, 1,3 km
Pimpelmees "Arnhem BH 60728", geringd 11 mei 2019 als pul, nestkast S2, Sluitgatweg,
Gecontroleerd: 17 februari, 01 maart 2021 als na 2 kj, Leemans, 2,3 km
Pimpelmees "Arnhem BN 01561", geringd 09 oktober 2020 als 1 kj, Castricum
Gecontroleerd: 03 maart 2021 als 2 kj, Leemans, 51 km
Pimpelmees "Arnhem BH 60706", geringd 04 mei 2019 als pul, nestkast S10, Sluitgatweg
Gecontroleerd: 08 maart 2021 als man na 2 kj, Leemans, 2,3 km
Pimpelmees "Brussels 16219667", geringd 28 oktober 2019 als 1 kj, Assenede
Gecontroleerd: 27 maart 2021 als na 2 kj, Leemans, 207 km

Pimpelmees "Arnhem BP 28193", geringd 23 oktober 2021 als na 1 kj, Castricum
Gecontroleerd: 02 november 2021, na 1 kj, Leemans, 51 km

Pimpelmees "Arnhem BP 42845", geringd 08 november 2021 als 1 kj, Zandvoort
Gecontroleerd: 12, 21 december 2021 als 1 kj, Leemans, 73 km

Koolmees, 6 vogels geringd Den Oever

Gecontroleerd: binnen dezelfde winter, Leemans, 1,3 km

Koolmees "Arnhem V 950347", geringd 11 mei 2019 als pul, nestkast S12 Sluitgatweg

Gecontroleerd: 14, 17, 20 februari 2021 als vrouw na 2 kj, Leemans, 2,3 km

Koolmees "Arnhem BJ 31915", geringd 15 oktober 2019 als vrouw 1 kj, eendenkooi Stroeërkoog

Gecontroleerd: 25 februari, 07 april 2021 als vrouw na 2 kj, Leemans (eerder 03/04 en 05/05/2020),
4 km

Groenling "Arnhem V 943586", geringd 30 januari 2021 als vrouw 2 kj, Den Oever

Gecontroleerd: 07, 10 april, 2021 als vrouw, Leemans, 1,3 km

Groenling "Arnhem Y 014927", geringd 31 juli 2020 als man 1 kj, Oosterend, Terschelling

Gecontroleerd: 13 april 2021 als man 2 kj, Leemans, 58 km

Vogelaars uit zuid Spanje die toevallig te gast waren. Man in het midden is zelf ringer.

Dankwoord

De terreinbeheerders Staatsbosbeheer, beheereenheid De Kop en Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en de familie Wierdsma worden bedankt voor hun gastvrijheid (en de vergunningen) om hun terreinen te mogen betreden.

Staatsbosbeheer heeft de loopplank in de Voorboezem vervangen en de Reclassering heeft hem geplaatst en anti-slip aangebracht. Ook dit jaar is het veldje bij Leemans weer gemaaid door Staatsbosbeheer, de biodiversiteit ten goede komend.

Maurice Knijnsberg, Jeroen van Assema en Bram Laan hebben bij verschillende gelegenheden geassisteerd bij het ringwerk. Ik ben hen zeer erkentelijk voor hun hulp.

Vader Winters, in Drenthe al vertrouwd met marters in nestkasten, leverde de oplossing om nestkasten van voorzet stukken te voorzien. Voor hem een mooi klusje, van mij een diepe buiging. Wintervoer werd tevens gesponsord door vader Winters en daarnaast leverden Conny en Peter Das hiervoor een bijdrage. Hartelijk dank, namens de vogels!

De foto's van de Middelste bonte specht komen van Conny en Peter Das, die van Koolmees, Gaai 2 x, Vink, Roodborst en het Spaanse gezelschap zijn door Wim Kuitems geleverd, die van de Kleine plevier is gemaakt door Fred Visscher. Uiteraard hartelijk dank. Overige foto's heb ik zelf gemaakt.

De waarnemingen worden ingevoerd op www.wierhaven.waarneming.nl, de ringvangsten op www.trektellen.nl, de ringgegevens op www.vogeltrekstation.nl, waarvandaan ook de terugmeldingen komen van ringen van elders en onze ringen die elders worden aangetroffen. Dit en eerdere jaarverslagen zijn terug te vinden op www.wierhaven.nl. De gegevens van de nestkasten gaan naar de landelijke Nestkast Werkgroep van Sovon. De tekenen worden gedetermineerd door Laura Berger van TBD International B.V. Zij leverde ook de gegevens aan voor de tabellen in de paragraaf over tekenen.

Alle instanties en personen die, op welke wijze dan ook, hebben bijgedragen aan het ringonderzoek van 2021, worden van harte bedankt. Zonder jullie zou dit onderzoek niet mogelijk geweest zijn.

Bert Winters

Hauwertstraat 6

1671 EV MEDEMBLIK

Mail ac.winters@quicknet.nl